

Foto: Merilin Kalavus

Paremad palad:

Õppimise ja teadmusloome mudel õpetaja professionaalses arengus **lk 4**

Väike, aga tubli – Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž **lk 8**

Aasta e-kursus 2012: hea kursuse saladus peitub meetodikas, meeskonnatöös ja oskuses seada end õppija rolli **lk 16**

Looduse omnibuss: pildigalerii e-õppe konverentsist **lk 20**

Iga innovatsioon on selle algataja nägu

Selle aasta konverents tekitas mõtteid ja andis ideid, kuidas digiajastu teemaga tulevikus edasi minna. Saime juurde kindlust, et digiajastu teema nõuab paremat kontseptuaalset ettevalmistust, ja usku, et haridus peab digiajastu uksest jõulisemalt sisse astuma. Püüame oma tegevustega haridusasutustele selle protsessi piisavalt meeldivaks ja põnevaks teha. Selles uudiskirjas leiame meie uue algatuse reklaami – “Digiajastu infotund”.

Infotunni idee on tutvustada ja arutada sügavamalt digiajastu teemasid. Soov on arutleda koos teiega, millist rolli mängib digiajastu hariduses ja õppeprotsessis. “Digiajastu infotunnis” käsitletavad teemad saab iga haridusasutus ise oma soovide ja õpetajate huvide põhjal kokku panna. Loo me või-

malused partnerluseks, et tagada digiajastu protsesside jätkusuutlikkus kõigil haridustasemetel ja just sellisel arenguetapil, nagu selleks ollakse valmis.

Innovaatilised arengud on iga kooli oma nägu ja sellele ei saa üheselt või keskselt läheneda. Kõik sõltub iga haridusasutuse arengutest ja võimetest. Sellepärast püüamegi “Digiajastu infotunniga” olla väga personaalsed ja lähtuda just haridusasutuse vajadustest. Suuremat kasu ja sünergiat ootame infotundidega seoses innovaatiliste õpetajate kogukonna kasvatamisest igas koolis. Koostöös kolleegidega on suurem tõenäosus saada üle karidest ja mägedest, mis uudsete vahendite kasutamine võib meis tekitada. Väsimus on vahel kiire tulema. Soovime, et pärast väikest tagasilööki ei visataks digiva-

hendit kohe nurka. Koos kolleegiga on kindlasti toredam ja põnevam erinevaid aineid omavahel siduda. Soovime olla Teie partner digiajastu kiirteel ja koos Teiega see põnev tee läbi sõita, kas siis natuke aeglasemalt või lausa helikiirusel.

Tulemas on suur suvi ja patareide laadimise aeg. Nüüd on meil aega, et vaadata tagasi möödunud sügisse, talve ja kevadesse – võtta sealt kaasa parim, lasta suve jooksul sellele kaasa võetud heal kasvada ja areneda ning uuel kooliaastal mõtted teoks teha.

Ene Koitla
e-Õppe Arenduskeskuse juhataja

Jabur jagamine versus kabuhirmus peitmine e autoriõigustest internetimaailmas võhiku pilgu läbi

Minu arvates (jämedalt üldistades) on internetiavarused toonud kaasa kaks peamist käitumisvoolu autorite hulgas. Esiteks, autorid, kes avalikustavad ja jagavad piiramatult kõike, lausa jaburalt, mõtlemata, kas ja millele neil õigused kehtivad. Teiseks, autorid, kes ei avalikusta ega jaga mitte kui midagi, lausa jaburalt, mõtlemata, kas ja kes võiks sellest kasu saada.

Nende kahe grupi keskele jääb siis mingi hulk rahvast, kes teavad oma õigusi ja oskavad ka mõõdukalt (st õigesti) oma asju avalikustada ja jagada. Noh, ja ärgem unustagem neid kasutajaid, kes kasutavad absoluutselt kõike, mõtlemata, et kuski on olemas nende teoste autorid, kellel on ka "mingid" õigused. Siinkohal toongi lihtsustatult välja mõned näited muredest, mis on seotud netis liikuvate teoste ja nende kasutamiselega.

Üldrahalik arusaam

Näiteks on täiesti levinud üldrahalik arusaam, et kui Google'is on üleval mingi vahva pilt, millel pole peal *copyright* märki, siis järelikult võib seda kasutada täitsa vabalt oma soovide järgi. Tavakasutaja ei tea, et kui mingil teosel pole litsentsimärki, siis kehtivad sellele kõige rangemad õigused (st *copyright*). Kõik, mis internetis ringi liigub, pole mõeldud igäihele vabalt kasutamiseks, samas ei tähenda see seda, et see ei peaks internetis avalikult üleval olema.

Kurikuulus motiveeritud maht

Siinkohal on hea rääkida kohe ka kurikuulsast "motiveeritud mahust". Eestis ei ole motiveeritud mahtu väga täpselt määratud ja minu tõlgendusena kehtib põhimõte, et "tee teistele seda, mida sa tahad, et sulle tehakse". Seega on motiveeritud maht n-ö südametunnistuse küsimus, kuid mis saab olla veel parem põhimõte mingi tegevuse aluseks, kui mitte südametunnistuse järgi toimetamine. Samas on ikkagi levinud massiliselt arusaam, et küllap teiste südametunnistus nii mõõdukas ei ole kui "minu" oma.

Nn haraka efekt

Kõige olulisem on alati viidata. Korrektnete viide sisaldab autori nime, teose nimetust ja avaldamisallikat. Alati, kui materjalile on korrektselt viidatud, on 99% tõenäosust, et mingeid probleeme ei järgne. Kõige suurem viga ongi see, et internetis on nii palju ägedaid asju, mida sealt saab ka endale alla salvestada ja alles hiljem hakkab materjali kokku ahminud "harakas" mõtlema, et kust ma need asjad sain ja kes see autor üldse oli ja vist peaks ka viitama... Minult on päris mitu korda küsitud: "Kui ma ei mäleta, kust ma kõik need head materjalid sain, kas ma siis tõesti pean nende materjalide allikad ühekaupa välja otsima?" Mina vastan ikka järjekindlalt: "Jah, vastasel juhul pead nende materjalide kasutamisest loobuma." Tavaliselt see ei ole soovitud vastus.

Hundid söönud, lambad terved

Autorid peaksid teadma oma õigusi ja märgistama teoste kasutamiseõigused rahvusvaheliselt tunnustatud litsentside abil, nagu nt Creative Commons (<http://www.creativecommons.ee/>). Nii on õigused paigas ja materjali potentsiaalne kasutaja ei pea pikalt pead murdma, mida ta võib või ei või mingi teosega teha. Kohe on loodud eeldused materjali laialdasemaks kasutamiseks, et saaks levida teose head ideed, samas on kaitstud autori õigused. Kahjuks on üldrahalik arusaam ja haraka efekt visad kaduma ning tihtilugu pole me piisavalt motiveeritud piiridesse mahtuma.

Kerli Kusnets
uudiskirja toimetaja

E-õppe koolitus- programmi on lisandunud uus kursus "Koostöövõrgustik 2.0", millele on võimalus juba registreeruda!

Koolitaja: Maarja Kask, Tartu Kutsehariduskeskuse haridustehnoloog

Maht: 2 EAP

Õpikeskkond: Moodle

Koostöövõrgustiku e-kursus tekkis otsesest teisest vajadusest: haridustehnoloogi üks põhitegevusi on toetada õpetajate tehtavate elektrooniliste õppematerjalide valmimist. Iga kord, kui õpetaja asus tegema uusi digitaalseid õppematerjale, puutusid osalised kokku küsimustega, millest alustada, kuidas ülesandeid jagada, kuidas kindlustada, et vajalikud asjad hästi ja õigeaegselt tehtud saavad? Kes vastutab millise osa eest? Kes vastutab kogu õppematerjali kvaliteedi eest? Kes on eestvedaja, kes tagantorkija? Sarnased küsimused kerkivad kõikide teele, kes õppematerjale (tööd) koos teevad.

Koos on tööd tehtud iidsetest aegadest peale ja ka koostöövõrgustikud on olnud olemas iidsetest aegadest peale, ainult et siis ei nimetatud neid nõnda. 2.0 kursuse nimetuse lõpus tähistab võimalust kasutada koostöö tegemiseks Veeb 2.0 võimalusi – enam ei eelda koostöö tegemine veresugulust, naabrusest või töötamist samas asutuses.

Koostöövõrgustik 2.0 e-kursuse eesmärgiks on toetada pedagoogide kutsealast koostööd, andes teoreetilisi teadmisi võrgustike toimimise kohta. Osalejad saavad teoreetilisi teadmisi praktiliselt rakendada, suheldes omavahel veebikeskkonnas, mille alusel tulevikus e-õppematerjale koostöös teha. Kursuse rõhk on koostööl – selle õppimisel ja harjutamisel. Ehkki enamik lugejaist võib mõelda – koostöö, seda me ju teame ja teeme iga päev –, on siiski hea põhitõdesid korrata ja neid praktiliselt läbi proovida. Osalemine koostöövõrgustiku e-kursusel annab koostööoskuste lihvimiseks hea võimaluse. Ühtlasi saab oma sotsiaalset kapitali kasvatada ja ennast tundma õppida. Kursuse käigus sooritatavad ülesanded suunavad osalejaid end analüüsima ja kursusekaaslastega suhtlema.

Koostöövõrgustiku e-kursusele ootame kõiki, kes soovivad teha head koostööd ja keda innustab võimalus aidata kaasa uute võrgustike kujunemisele ja koostööle õppematerjalide loomisel. E-kursus sobib inimeste koostöösidemete tugevdamiseks, olgu tegemist juba olemasoleva formaalse grupiga, näiteks töökaaslastega, või mitteformaalse inimeste rühmaga, kes plaanib koos midagi, näiteks projekti ära teha.

"Koostöövõrgustik 2.0" kursus toimub 1. oktoober 2012 – 23. november 2012

Maarja Kask
Tartu Kutsehariduskeskuse haridustehnoloog

Minu koolitusplaan

Koolituskalender sügis 2012

Lisainformatsioon ning registreerimine koolituste ja pädevuste veebis: koolitused.e-ope.ee

September:

- 10.09–04.11 E-kursuse loomine Moodle'i õpikeskkonnas
- 10.09–18.10 Fotograafia algõpetus: fototehnika kasutamine
- 17.09–16.12 E-kursus – ideest teostuseni
- 17.09–14.10 Juhtidele e-õppet **UUS!**
- 18.09–28.09 Ekraanivideote kasutamine õppematerjalide koostamisel
- 24.09–16.12 *E-learning course – instructional design and implementation*
- 24.09–09.12 E-õppe kasutamine koolis
- 24.09–16.12 *Learning and teaching with social software*

← kui jõuan

Oktoober:

- 01.10–09.12 Õppevideote loomine
- 01.10–23.11 Koostöövõrgustik 2.0 **UUS!**
- 01.10–09.12 Töö allikatega, viitamine ja viidete haldamine
- 01.10–09.12 Moodle 2.1 installeerimine ja administreerimine **UUS!**
- 05.10–09.11 Adobe Flash algajatele
- 08.10–18.11 Sissejuhatus e-õppesse: e-õpe meil ja mujal
- 08.10–09.12 Sissejuhatus enesejuhitavasse õppimisse
- 14.10–02.12 Aktiivõppemeetodid e-õppes
- 15.10–14.12 Kujunduse alused
- 17.10–30.11 Sotsiaalse tarkvara õpituba 2 – veebipõhise rühmatöö organiseerimise ja läbiviimise vahendid
- 19.10–07.12 ePortfoolio professionaalse arengu toena
- 22.10–26.11 Fotograafia edasijõudnutele: valgus ja valgustamine pildistamisel
- 22.10–31.10 Edicy – Imelihtne ja nägus veebitööriist õppetöös
- 22.10–18.11 Minu e-kursus kvaliteedimärgi vääriliseks **UUS!**
- 25.10–15.11 Õpiobjekti loomise vahendid 2 – ekraanisalvestised
- 29.10–16.12 Õpiobjektide repositooriumid

November:

- 05.11–26.11 Tekst, pilt ja video õppematerjalina
- 09.11–14.12 Pilditöötlus vabavaraga GIMP
- 16.11–21.12 Adobe Flash edasijõudnutele

E-õppe koolitusprogrammi kursustel osalemist toetab Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfondi programmide VANKeR ja Primus.

Täpsemalt: VANKeR programmi partnerkoolid saavad tagasi taotleda 100% kursuse maksumusest. Juhised selleks leiata VANKeR programmi portaalist (<http://portaal.e-uni.ee/vanker/e-õppe-koolitusprogramm>). Programmi Primus partneritel tuleb tasuda 5% koolituse maksumusest (omafinantseeringu osa). Selleks palume kontakteeruda oma kooli Primus programmi koordinaatoriga (<http://primus.archimedes.ee/node/2>).

Olulisemad seminarid ja üritused 2012. aastal:

- 22.08–24.08 Haridustehnoloogide suvekool
- 17.10 e-Õppe Päev: Kool kui digikodaniku kujunemise koht
- 18.10 Võrgustik võrgutab: 38 papagoid – erinevad meetodid boa mõõtmiseks
- 15.11–16.11 e-Õppe Arenduskeskuse sügisseminar
- 6.12 Võrgustik võrgutab: Kolm karu – Kes on minu kausist söönud? Kes on minu toolil istunud? Kes on minu voodis lamanud?

Hoia end kursis: www.e-ope.ee

Aeg on teada saada, kuidas installeerida ja administreerida Moodle'i õpikeskkonda!

2011. a suvel valmis ESF BeSt programmi toetusel koolituskursus "Moodle 2.1 installeerimine ja administreerimine". Kursus on mõeldud neile, kes tegelevad Moodle'i õpikeskkonnaga administraatori tasemel (koolide infojuhid, IT-spetsialistid, haridustehnoloogid), kuna kursusel käsitletakse Moodle'i õpikeskkonna installeerimist, seadistamist ja haldamist. Kursuse edukal läbimisel suudavad osalejad iseseisvalt installeerida Moodle'i, muuta selle kujundust, konfigurereida seda vastavalt oma vajadusele, hallata ning lisada sinna vajalikke lisapluginaid.

Kursust on läbi viidud kaks korda – esmakordselt 2011. a sügisel (8 osalejat) ning teist korda 2012. a kevadel (10 osalejat). Väljavõtteid koolituse tagasisidest:

- Põhjalikud ja asjakohased materjalid.
- Kõik sujus. Kui oli probleeme, siis lahendasime need nii juhendaja kui aktiivsete kaasõppijatega.
- Koolitaja oli väga aktiivne ning kõik ülesanded said kiire tagasiside.
- Iseseisvate tööde jaoks oli aega otstarbekalt planeeritud.
- Niivõrd põhjalik koolitus oleks võinud ajaliselt rohkem kesta. Tempo oli päris kiire.

"Moodle 2.1 installeerimine ja administreerimine" kursus toimub 1. oktoober 2012 – 9. detsember 2012. Osalema on oodatud kõik, kes soovivad installeerida oma asutuse/kooli serverisse uut Moodle'it või täiendada oskusi Moodle'i õpikeskkonna administreerimise alal.

Tõnis Tartes

Tartu Ülikooli haridustehnoloogiakeskuse multimeediaspetsialist

Õppimise ja teadmusloome mudel õpetaja professionaalses arengus

Artikkel käsitleb õppimise ja teadmusloome mudelit laiendatud kogukonnas õpetaja professionaalse arengu toetamiseks, mida ma uurin oma õpingute raames kasvatusteaduste doktoriõppes.

Olen defineerinud doktoritöö jaoks järgmised probleemid õpetajakoolituse kontekstis. Näiteks on väitnud Järvelä, et praegu on kooli-üliskooli koostöö ühesuunaline – üliskoolis õpetatav teooria jõuab küll koolidesse rakendamiseks, kuid praktiline teadmus, mis tekib koolis õpetajate tegevuses, ei jõua tagasi üliskooli (Järvelä, 2003). Samas, kui see jõuaks tagasi üliskooli, saaks õpetajakoolituses pakutavat akadeemilist teooriat harmoneerida reaalse praktikaga, mida õpetatakse ja kogetakse koolis. Lisaks on välja toodud, et ka õpetajakoolitajate koostöö on raskendatud, kuna ainedidaktikute ja üldpedagoogika õppejõudude koostöö üliskoolis on madal, koolipoolsed juhendajad pole seotud õpetajakoolituse õppekavadega (Krull, 2011). Teisalt puudub õpetajatel harjumus arengut dokumenteerida, refleksioone jagada kogukonnas või kogukonnaüleselt ja kogukonna liikmetelt saadud tagasisidest õppida (Helleve, 2009). OECD Talise (2009) uuring viitas aga õpetajate puudulikule koostööle. Peamiselt seisnend nende koostöö õppematerjalide vahetamises ja nende üle arutamises, õpilaste arengu analüüsimises, konverentsidel osalemises. Vähem leiab aset ühesloomet, üheskoos õpetamist, üksteise vaatlemist ja analüüsimist.

Õppimise ja teadmusloome mudel

Selleks et mainitud probleemidele lahendusi pakkuda, käsitlen ma õppimise ja teadmusloome mudeli (*learning and knowledge building model*) rakendamist e-portfoolio toel õpetaja elukestva arengu toetamiseks laiendatud professionaalses kogukonnas. Teadmusloome (*knowledge building*) mõiste pärineb Bereterilt ja Scardamalialt (1993), kes eristavad omavahel õppimist ja teadmusloomet. Õppimine on seesmine protsess, mida on peaaegu võimatu jälgida ning mille tulemusel muutuvad õppija uskumused, hoiakud või oskused. Seevastu teadmusloome on uute teadmiste loomise protsess nii ükski kui ka koos kaaslastega ning selle tulemusi jagatakse teistega ja saadakse tagasisidet. Siinses uuringus kasutatakse õppimise ja teadmusloome mõisteid koos, rõhutades nii enesejuhitud õppimise kui ka kogukondliku teadmusloome tähtsust õpetaja professionaalses arengus. Mõiste laiendatud professionaalne kogukond on seni laiemalt kasutatud leidnud Ameerika Ühendriikides ning Austraalias (The California Standards for the Teaching Profession, 1997; Professional

Standards for Teachers, 2005), kuid on ülekantav õpetajakoolituse konteksti igal pool. Professionaalne kogukond on laiendatud üle kooli piiride ning sinna on kaasatud nii tegevõpetajad, koolis kutseastal viibivad õpetajad, koolipraktika juhendajad, õpetajakoolituse tudengid, õpetajakoolituse õppejõud (Stoll ja Louis, 2007) kui ka välised organisatsioonid (nt Riiklik Eksami ja Kvalifikatsioonikeskus).

Õppimise ja teadmusloome mudel laiendatud professionaalses kogukonnas põhineb Nonaka ja Takeuchi (1995) teadmusloome SECI mudelil. Selle mudeli kohaselt (vt Joonis 1) on teadmusloome pidev protsess, mille järgi teadmus läbib neli etappi: *sotsialiseerimine*, *eksternaliseerimine*, *kombineerimine*, *internaliseerimine* (SECI). Teadmus jaguneb selle mudeli kohaselt siseteadmuseks ja ilmutatud teadmuseks. Ilmutatud teadmust väljendavad formaalsed dokumentatsioonid ning seda tüüpi teadmust saab salvestada ja edastada. Siseteadmus on aga isikule omane, tema sees ning tehnoloogiliselt keeruline edastada. Nonaka & Takeuchi vaatavad mudelit õppiva organisatsiooni võtmes ega pööranud tähelepanu üksikisiku enesejuhitavale pädevushaldusele, eneserefleksioonile ja oma arengu planeerimisele. Seepärast ongi õppimise ja teadmusloome mudel SECI tegevusi laiendanud nimetatud aspektidega (Tammets, Pata & Laanpere, 2012). SECI faasid laiendatud professionaalses kogukonnas õpetajakoolituse kontekstis:

Sotsialiseerimine – õpetaja kannab oma siseteadmuse üle kaaslastele või kolleegile. Oluline on õpetaja osalemine kogukonna töös ning kogukonna panustamine teadmusloome protsessi;

Eksternaliseerimine – sotsialiseerimise faasis loodud siseteadmus muutub teistele kogukonna liikmetele ilmutatud teadmuseks. Selles faasis peaksid kogukonna liikmed kogukonna sees avalikustama oma teadmuse, näiteks loodud tunnikavasid või refleksioone laiendatud kogukonna liikmetele;

Kombineerimine – kogukonna liikmed töötavad üheskoos ilmutatud teadmusega, seda sünteesides, süstematiseerides, parandades, muutes. Näiteks võivad kogukonna liikmed koos välja töötada õppematerjale, teha parandusi õpetaja kutsestandardisse või viia sisse muudatusi õppekavasse;

Internaliseerimine – õpetaja professionaalse tegevuse peamiselt individuaalne planeerimise ja õppimise protsess, kus kogu-

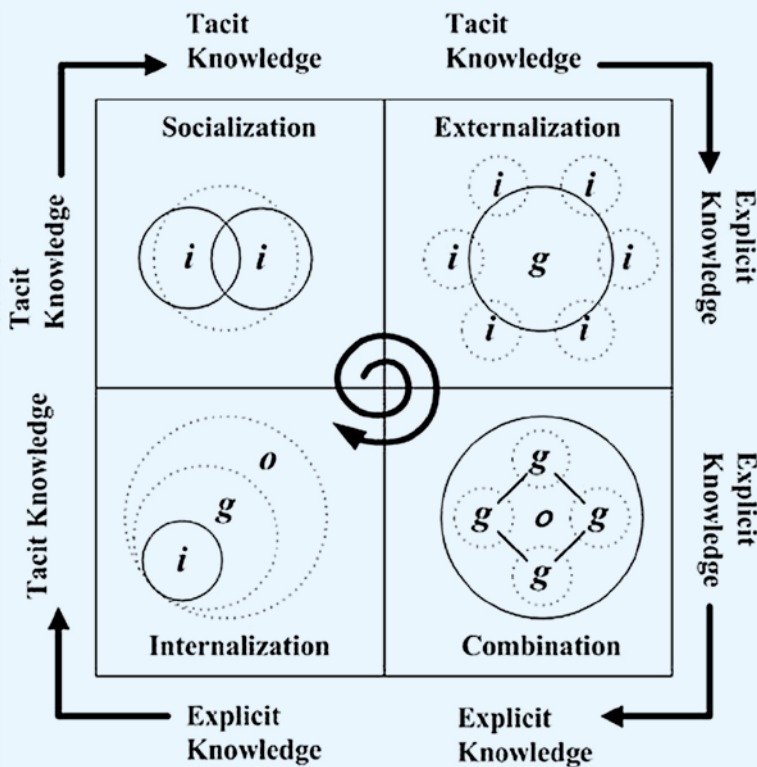
konna liige võtab kogukonna ilmutatud teadmuse ja muudab selle tagasi sisendteadmuseks. Selles faasis peaks õpetaja reflekteerima oma professionaalse tegevuse üle, planeerima pädevuste arendamist, võttes aluseks näiteks õpetaja kutsestandardi, lisaks peaks õpetaja vaatama teiste õpetajate refleksioone, õppematerjale ja pädevushaldust ning sellest tulenevalt oma arengut kavandama.

Nonaka ja Takeuchi (1995) ei ole rõhutanud, et SECI mudeli rakendamine peaks toimuma tehnoloogia toel. Kuid tänapäeva õpetajalt oodatakse üha rohkem tehnoloogia kasutamise oskust nii õpetamises kui ka oma professionaalses arengus (Euroopa Komisjon 2007; UNESCO 2008). Mitmed uuringud on tõestanud, et e-portfoolio on efektiivne vahend õpetaja professionaalse tegevuse toetamisel (Zeichner ja Wray 2001; Helleve 2009; Barrett 2010). E-portfooliol puudub ühtne definitsioon. Käesolev uuring toetub peamiselt Barretti (2010) definitsioonile, mille kohaselt e-portfoolio on elektrooniline kollektsioon töendusmaterjalidest, mis näitavad inimese õppimist aja jooksul ning mis võib olla seotud nii formaalse õppimisega akadeemilises üksuses kui ka mitteformaalse elukestva õppega.

Illustreeriv näide

2011. aasta sügistel viis Tallinna Ülikooli haridustehnoloogia keskus 7. Raamkava projekti IntelLEO raames läbi katsetuse 13 Eesti tegevõpetajaga. Katsetuse raames kogutud andmed moodustavad osa minu doktoritööst. Katsetus oli disainitud kursusena (2 EAP), mis kestis 15 nädalat ja mille jooksul oli kolm kontaktkohtumist ning vahepeal toimus intensiivne e-õpe. Kursusel oli kaks eesmärki: a) toetada atesteerimise e-portfoolio loomist ning b) kujundada harjumus portfooliopõhises kogukonnas õppimise ja teadmusloome tegevuste sooritamiseks.

SECI mudelist inspireeritud tegevused, mida õpetajad kogukonnas läbi viisid, olid järgmised: a) sotsialiseerimise faasis õpetajad suhtlesid foorumis; b) eksternaliseerimine – õpetajad analüüsisid oma arengut etteantud haridustehnoloogilise pädevuse järgi, lisasid töendusmaterjale ning viitasid ressursidele, mis nende arengut toetasid, samuti ka blogide kommenteerimine; c) kombineerimise faas oli ülesehitatud koostööle, mil õpetajad löid rühmades ühise õpitee, mis põhines individuaalsetel pädevuseanalüüsidel; samuti diskussioonid õpetajaharidust puudutavatel teemadel (nt atesteerimine), probleemide sõnastamine ning ettepanekute pakkumine ning c) inter-

Joonis 1: SECI mudel (Nonaka & Takeuchi, 1995)

naliseerimine oli seesmine õppimise protsess, mil õpetajad vaatasid, mida teised on teinud, lugesid õppematerjale, jälgisid foorumivestlusi ning rühmatöid.

Kursuse lõpus tehti fookusrühma intervjuud ning analüüsisiti õpetajate tegevusi kogukonnas, põhinedes andmetel, mida süsteem kasutaja kohta salvestab (sisselogimine, süsteemis ringiliikumine, materjalide loomine ja lisamine). Tulemused viitasid järgmistele peamistele aspektidele:

- Õpetaja eelkõige (55% juhtumitel) vaatab keskkonnas, mida teised on teinud (I-faas), seejärel sooritab rühmatööd (14%), kirjutab blogi sissekandeid või kommenteerib blogisid (12%), seejärel suhtleb foorumis (10%). Kuna sotsialiseerumise tegevused ei olnud kohustuslikud, vaid tekkisid iseeneslikult, siis on ka sellega põhjendatav, miks sooritati pisut rohkem kohustuslikke eksternaliseerimise ja kombineerimise ülesandeid;
- Õpetaja õppimise ja teadmusloome tegevusi mõjutab otsesemalt kaaslane ja kaudsemalt kursuse juhendaja. Kui üks õpetaja kommenteerib teist õpetajat, siis on tõenäoline, et õpetaja vastab kommentaarile või kirjutab uue blogi sissekande. Kui juhendaja kommenteerib blogi, siis see tõenäosus on väiksem;
- Õpetaja sissekandeid tema blogis mõjutavad kõik SECI tegevused – kui õpetajad suhtlevad foorumis, sooritavad rühmatöid, arutavad õpetajakoolituse teemade üle ja vaatavad teineteise mater-

jale, siis on suur tõenäosus, et nad kirjutavad ka blogisissekandeid ning kommenteerivad teineteist;

- Õpetajad leidsid, et kursus muutis neid avatumaks, nad õppisid, kuidas õppida teiste õpetajate refleksioonidest, kujundasid harjumuse oma arengut analüüsida, dokumenteerida ja seda kogukonnas jagada;
- Õpetaja õppimise ja teadmusloome tegevusi mõjutab aeg, tehnoloogilised pädevused, privaatsus ja organisatsiooni toetus. Kui organisatsioon ei aktsepteeri õpetaja atesteerimise, sisehindamise, kutseasta või muud tüüpi e-portfooliot, mida õpetaja on aastate jooksul täitnud ja uuendanud, kaob ka õpetaja motivatsioon oma arengut dokumenteerida ja seda teistega jagada.

Kokkuvõttes võib öelda, et õppimise ja teadmusloome mudeli rakendamine õpetajakoolituses on protsess, mida ei mõjuta vaid õpetaja valmisolek kogukonnas e-portfoolioga oma arengut jälgida ja jagada, vaid eelduseks on koostöö koolide, ülikoolide ja teiste organisatsioonidega, kes õpetaja professionaalse arenguga kokku puutuvad. Samas on õpetajate valmisolek olemas ning järgmiseks peaks keskendumisorganisatsioonidele, et nad toetaks õpetajaid mudeli rakendamisel.

Kairit Tammets
Tallinna Ülikooli
doktorant

Kasutatud kirjandus

Barrett, H. (2010) Balancing the Two Faces of ePortfolios. *Educação, Formação & Tecnologias*, 3(1), 6-14.

Bereiter, C. & Scardmalia, M. (2003). Learning to Work Creatively with Knowledge. In E. De Corte, L. Verschaffel, N., Entwistle, & J. van Merriënboer (eds). *Unravelling Basic Components and Dimensions of Powerful Learning Environments*. EARLI Advances in Learning and Instruction Series.

European Commission. (2007) Improving the Quality of Teacher Education - Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council.

Helleve, I. (2009) Theoretical Foundations of Teachers' Professional Development In Lindberg and Olofson (eds), *Online Learning Communities and Teacher professional development: Methods for Improved Education Delivery*, 1-19. IGI-Global, US

Järvelä, S. (2001) Shifting research on Motivation and Cognition to an Integrated Approach on Learning and Motivation in context In S. Volet & S. Järvelä (Eds.), *Motivation in learning contexts: Theoretical advances and methodological implications* New York: Pergamon.

Krull, E. (2011) Õpetajakoolituse praktika optimeerimise võimalusi, toetused Eesti, Hollandi ja Soome kogemusele. *Olukord ja probleemid 21. sajandi algul*. 101 - 120. Tallinn: VALI trükikoda

Nonaka, I. ja Takeuchi, H. (1995) *The knowledge-creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. Oxford: Oxford University Press.

Professional Standards for Teachers, (2005) Queensland.

Stoll, L. ja Louis, K. S. (2007) Professional learning communities: Elaborating new approaches. In L. Stoll & K. S. Louis (Eds.), *Professional learning communities: Divergence, depth, and dilemmas*, 1-14. Berkshire, England: Open University Press.

TALIS (2009) *Teaching and Learning International Survey*. Creating Effective Teaching and Learning Environments. Aadressilt <http://www.oecd.org/dataoecd/17/51/43023606.pdf>

Tammets, K., Pata, K. & Laanpere, M. (2012). Implementing A Technology-Supported Model for Cross-Organisational Learning and Knowledge Building for Teachers. *European Journal of Teacher Education*, 35, 57 – 75

The California Standards for the Teaching Profession. (1997) California.

UNESCO. (2008) *ICT competency standards for teachers*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Zeichner, K. ja Wray, S. (2001) The teaching portfolio in U.S. teacher education programs: What we know and what we need to know. *Teaching and Teacher Education*, 17, 613-621.

Lugu sellest, kuidas Tartu Ülikooli keelekeskus e-õppe taltsutas

Maailma sisenemine üksnes auditooriumiukse kaudu on ajale jalgu jäämine.

Ükskord ammu-ammu, paar aastat pärast uue aastasaja algust valmis Tartu Ülikooli (edaspidi TÜ) keelekeskuses esimene e-kursus. Ei olnud siis veel igas kõrgkoolis haridustehnoloogide, ei teatud e-Õppe Arenduskeskusest ega Eesti e-Ülikoolist, polnud programme BeSt ega VANKeR. Aga midagi siiski oli – e-õppe seemned olid meie hariduses juba mõnda aega idanenud ja nendest sirguvaid taimi (loe e-kursusi) oli Eestis üle 200.

See keelekeskuse esimene lapsuke kandis uhkusega nime “Eesti keel ja kultuur”. Esimese vasika aia taha minemise jutt õnneks alati paika ei pea, sest juba paari aasta pärast sai nimetatud kursus TÜ aasta e-kursus 2004 tiitli. Rõõmustasid kursuse loojad Heli Noor ja Tiina Kikerpill, rõõmustasid haridustehnoloogid ja terve keelekeskus.

Tegelikult alustasid 2001. aastal veebipõhiste õppematerjalide väljatöötamist ka saksa keele lektoraadi õppejõud Niina Lepa, Katrin Koorits ja Netti Žurakovskaja. Nende usina töö tulemusena valmis aastal 2003 saksa keele grammatika veebileht.

Ja nii see e-keeleõpe seal keskuses kanda kinnitama hakkas – 2004. aastal järgnes N. Žurakovskaja ja H. Andressoni saksa keele grammatika kursus, 2005. aastal algatati keelekeskuses projekt “Veebipõhised erialakeelekursused”, mille raames koostati bioloogia-, keemia-, matemaatika- ja füüsikaalased keelekursused. Hiljem tulid juurde erialakursused teoloogia, ajaloo, õigusteaduse, arstiteaduse ja majanduse erialade üliõpilastele. Selle projekti käigus valminud e-kursuste eest on aasta e-kurseks ja hilisematel aastatel e-õppe kvaliteedi väärtiselt tunnustatud Eve Raeste, Katrin Kooritsa, Kersti Reppo ja Malle Rebase kursused.

2005. aastast sai keelekeskuses alguse ka iga-aastane seminar “Veebipõhine keeleõpe – praktilised lahendused”, mille sihtrühmadeks on ülikoolide, kutsekoolide, gümnaasiumide ja põhikoolide keeleõpetajad. Samal aastal algas keelekeskuse koostöö temaatilises võrgustikus “Keeleõpetajad”.

E-õppe arendamiseks ja toetamiseks moodustati keelekeskuses 2007. aastal e-õppe töörühm, mis tegutseb Heli Noore ja Niina Lepa juhtimisel tänini.

Keelekeskuse mitmekeelne õpiobjektide sari “Ruumi tähendusega prepositsioonid, postpositsioonid ja verbid” sai konkursi “Aasta võõrkeelealane tegu 2011” raames Euroopa Komisjoni ning Haridus- ja Teadusministeeriumi

Keelekeskus meeskonnatöö koolitusel Võhandul 3. juunil 2009. aastal

Lennuderiala tudengite sissejuhatus erialasesse inglise keelde

tunnuskirja ja rahalise preemia. Järgmine õpiobjektide sari, mille kallal keelekeskuse õppejõud sel aastal töötavad, on pühendatud eesti kultuurile. Värskeimatest töödest võiks nimetada õpiobjekte “Eesti keele harjutusi iseseisvaks tööks algajale” (H. Noor), “Teejuhatamine võõras linnas” (K. Koorits).

E-õppe ringkondades teatakse keelekeskust kui ühte innovaatilisemat üksust Tartu Ülikoolis, kus tegeletakse kõige muu kõrval usinalt ka e-õppega. Selle kinnituseks võib vaadata TÜ e-õppe ajakirja viimasest numb-

rist värsket statistikat: <http://www.etu.ut.ee/kevad-2012/e-õppe-statistika/> Kursuste arvult eespool on vaid TÜ haridusteaduste instituut, kuid kui arvestada inimeste ja e-kursuste arvu suhet, siis keelekeskus on siiski instituutide/keskuste tasemel üks aktiivsemaid Moodle'i kasutajaid.

Ühelt poolt võib näha, et iga õppejõu kohta on seal keskmiselt 2 töötavat e-kursust või teistpidi vaadates – üle 70% õppejõududest tegeleb e-õppega. Ilus nagu muinasjutus...

Mida arvavad Tartu Ülikooli keelekeskuse õppejõud ise e-õppest?

Virtuaalses vestlusringis osales 10 keelekeskuse õppejõudu (kel kokku 22 e-kursust ja 6 õpiobjekti): eesti keele õpetaja Heli Noor, inglise keele õpetajad Tiia Haud, Krõõt Kaljusto-Munck ja Inga Jufkin, saksa keele õpetajad Netty Žurakovskaja ja Katrin Koorits, inglise keele lektor Eda Tammelo, eesti keele lektoraadi juhataja, eesti keele lektor Eve Raeste, saksa keele lektoraadi juhataja, saksa keele lektor Niina Lepa ja doktorant Annika Valdmets.

Kuidas ja millal jõudsite e-õppi? Või kuidas jõudis e-õpe teieni?

Selgub, et alati ei peagi otsima, vahel jõuavad head asjad ise meieni. Sellisele järeldusele jõudsite vestlusringis, kui arutasime, kuidas e-õpe meie ellu on jõudnud. Just nimelt ellu, sest see ei ole ainult töö, vaid uus vaade ja suhtumine. Vahel on nii, et e-õpe liigub meie suunas ja meie e-õppe suunas. Mingil hetkel lihtsalt saadakse kokku ja enamasti ka jääda kokku. Teinekord on e-õppe juurde viinud huvitav koolituskursus või põnevad e-lõunad (TÜ haridustehnoloogia-keskuse korraldatavad seminarid “Lõunatud e-õppega”). Väikest rolli ei mängi ka kolleegide arvamused ja tegemised. Kui ikka kõrval tehakse midagi uut ja põnevat, nt filmitakse õpiobjekti jaoks klippe, et sinna erinevates keeltes lisada teksti ja harjutusi, siis on raske jääda pealtvaatajaks.

Ja koos tõdeti, et on ikka hea, kui alati on käepärast haridustehnoloog, kes oskab anda nõu ja küsimustele vastata, aidata tehniliste probleemide korral ja olla e-kursuse tegemise ja läbiviimise ajal õppejõu kõrval.

Mis on e-õppes head? Mis võiks olla teisiti?

Kindlasti ei tasuks e-õpet üle tähtsustada, kuid samas ka alahinnata. E-õppe headest külgedest kõneledes tuli esmalt jutuks muidugi paindlikkus – aeg, koht, maht. See pole hea mitte üksnes tudengitele, vaid suurepäraseks võimaluseks ka õppejõududele enesetäiendamiseks. Keset päeva auditoorseid kursustel osaleda oleks enamike õppejõudude jaoks vaid unistus.

Keeleõppes on väga oluline, et iga õppija saab edasi liikuda omas tempos. Parema keeleoskusega õppurid saavad oma aega paremini kasutada ega pea kohanduma nõrgemate edasijõudmiskiirusega, nõrgemal tasemel olijatel on materjal võimalik omandada omale sobivas tempos. Eriti tänuväärne on see avatud ülikooli kursustel. E-õpe eeldab tudengilt kohusetunnet ja ajaplaneerimisos-

kust, tõstab tema vastutust ja teadlikkust. See on uus mõtteviis, uus tase, uus lähenemine õppijale ja õppeprotsessile tervikuna.

E-õppes on võimalik anda igapäevasele aega rahulikult mõelda, korduvalt kuulata ja vastata. E-õpe pakub õppejõule suhtelist vabadust – õppejõud saab paremini oma tööd korraldada ja ajaplaani järgida. Ja kindlasti on hea ka see, et kirjalikud tööd ei ummista e-postkasti ega vii meeleheitele.

Õppejõudude arvates võiks nende kursustel e-õpet rohkemgi kasutada, kuid paraku ei meeldi kõigile pidev kolimine ühest virtuaalsest õpikeskkonnast, ühest versioonist teise. Haridustehnoloogide abist hoolimata võtab uue keskkonna tundmaõppimine ikkagi liialt aega. Teiseks põhjuseks, miks uusi kursusi ei sünni kui seeni sügisel metsas, on tudengite tagasiside. Nimelt jõuavad tudengid e-kursuse keskel arusaamiseni, et siin peab iseisvalt palju tööd tegema. Arvuti polegi vaid mõnus suhtlemis- ja infootsimiskoht. E-kursusel õppimine sunnib aga väga täpselt oma aega planeerima ja eeldab ka teatud tehnilisi oskusi, seega nõuab lisapingutusi.

Mis on olnud huvitavaim kogemus e-õppes?

E-õppes võib olla kõige huvitavamaks just tegemisprotsess – mida ja kuidas? Kindlasti on meeliterutav jätkuvalt mitmesuguste interaktiivsete tegevuste koostamine ja väljamõtlemine, mida e-õpe võimaldab. Kursuse koostajana tuleb läbi mängida kogu e-õpe-enaarium, et näha kursuse sisulisi, vormilisi ja tehnilisi ebakohti. Seega paratamatu sinasõprus arvutiga, mille rakendusvõimalused suudavad alati üllatada, vahel ka vihastada, ent on tunnetatud paratamatus tänases ja homses maailmas.

Mõned lood elust enesest:

“Väga tore oli kogeda e-õppe operatiivsus. Mõned aastad tagasi oli ootamatult vaja asendada kolleegi, kes õpetas samalaadset ainet. Sain kasutada oma e-kursust, mis oli kiire ja mugav lahendus tol hetkel.”

“Kui palusin ühel tudengil ühe teema kohta kirjutada, saatis ta pildi kommentaariga: “Üks pilt ütleb rohkem kui 1000 sõna.” Tegemist oli võõrkeelt õpetava e-kursusega.”

Miks on TÜ keelekeskuses e-õppe kasutamine auditoorse õppe kõrval igapäevane ja tavaline?

See on lihtsalt normaalne, et need kaks – auditoorne õpe ja e-õpe – peavad kõrvalt eksisteerima ja segunema, moodustades

ühtse kaasaegse õppeprotsessi. Kas kujutate ette tänapäeva noort ilma arvutita? Meie ei kujuta ja just seepärast rakendame oma tudengitele kõige sobivamat meediumi tavaõppe kõrval nii palju kui vajalik ja võimalik.

Nagu juba eelnevalt sai räägitud, on e-õppe kasutamine õppija vaatenurgast suurepärase võimalus oma tegevust just talle sobivas tempos juhtida, oma teadmisi eksimust häbenemata kinnistada, end enesestide kordussooritusel lõpmatu arv kordi uuesti tõestada. Kursus tõstab õppija vastutust ja teadlikkust. Õppija mõistab, et katse-eksituse meetod lõputestis ei tööta ja et alustada tuleb ikka algusest. Iga järgnev teema on loogiline osa tervikust, mille vahelejätmise takistab edasilikumist, tekitades lünga mitte ainult keeles kui väljendusvahendis, vaid ka erialases mõtlemises.

Õppejõud on pannud tähele, et e-õppe tulekuga on kadunud suured paberivirnad. Samas on tekkinud õppijaga, kes on õppematerjali parim ekspert, loov side.

Tänu e-õppele on võimalik anda tudengitele mitmekesiseid kodutöid, nt kuulamis-, rääkimisharjutusi. Auditoorse õppe puhul peaksime piirduma vaid paberile kirjutatud tekstiga.

Ja lõpuks – õppejõud on loov inimene, kellele meeldib vaheldus. Õpetamise metoodika täiustamine on meil kogu aeg päevakorral. Pidev juurdeõppimine teeb töö huvitavaks.

Vestlusringist kokkuvõtteid tehes rõhutati, et suure osa oma e-õppe edukusest võlgneb keelekeskus kindlasti haridustehnoloogidele, kes on õppejõude oma lahkelt-leebeel moel koolitanud, abistanud ja toetanud. Hea sõnaga märgiti ära ka e-lõunade traditsioon.

Ja kui tudengid tagasisides on märkinud, et tahaksid rohkem interaktiivseid harjutusi teha, siis võib ju oletada, et ka neile meeldib see õppevorm ja keelekeskus on igati õigel teel.

Kogu õpetamine peab kulgema läbi üllatusliku avastuse, millele saavad kinnitust õppija meeled – silm ja kõrv ennekoike. Just see muudab e-õppe enneolematult atraktiivseks, võttis meie jutu kenasti kokku Eve Raeste.

Siinkohal võiks meie muinasjutt lõppeda, aga ei lõppe... Niikaua kui TÜ keelekeskuse õppejõud veel õppetööga tegelevad, põimivad nad usinalt oma kursustesse e-õpet. Ja õnnelikud on ka nende tudengid.

Marju Piir
Tartu Ülikooli
haridustehnoloog

Väike, aga tubli – Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž

Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž on üks Tallinna Ülikooli regionaalsetest kolledžitest, mis tegutseb alates 1998. aastast. Haapsalu Kolledži rajamise idee pärineb Läänemaalt – regiooni juhid pidasid tähtsaks kõrgharidust pakkuva õppeasutuse mõju piirkonna haridustaseme tõstmisel ja elanike väljavoolu vähendamisel.

Kui 1998. aastal alustati kahe töötaja ning ühe õppekavaga, siis praeguseks toimub õpe viiel erialal ja põhikohaga töötajaid on Haapsalus kokku 26. Õpetamas käivad kolledži õppejõududele lisaks enamasti Tallinna

Ülikooli õppejõud, kuid ka partnerülikoolide lektorid ja oma eriala tunnustatud spetsialistid üle kogu Eesti. Kolledžis õpib 300 tudengit.

Uurisime e-Õppe Arenduskeskuse meeskonnaga Haapsalu Kolledži direktorilt **Janno Kriiskalt**, mis on selle väikese, aga silmapaistva õppeasutuse sisuks ja edasiviivaks jõuks.

Janno Kriiska

Mida saab Haapsalu Kolledžis õppida? Mis on kõige populaarsemad erialad?

Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledžis saab omandada kõrghariduse kokku viiel uudisel erialal:

- klassiõpetaja (I ja II kooliaste) põhikooli inglise keele õpetaja kõrvalainega,
- rakendusinformaatika (multimeedium),
- käsitöötehnoloogiad ja disain,
- tervisejuht,
- liiklusohutus.

Kolledži õppekava arendamisel on ühelt poolt lähtunud regiooni vajadustest, teisalt ka üleüldisest trendidest ja tööturusiituatsioonist nii Eestis kui mujal maailmas. Viiest õppekavast tervelt neli on rakenduslikud, mis tähendab, et vähemalt 15% õppekava mahust moodustavad praktikad. 3 + 2 süsteemis nähakse ette, et bakalaureuseõppe läbinutest peaks 75% lõpetajatest suunduma edasi magistriõppesse, et valitud valdkonnas spetsialiseeruda. Rakendusliku õppekava puhul antakse vajalike erialaste alusteadmiste kõrval esimese kolme õppeaasta jooksul ka kindel spetsialiseerumine ja ettevalmistus, et õppija siseneks tööturule oma ala spetsialistina. Selleks on vaja tunduvalt rohkem praktikaid, et teoreetilistes ainetundides õpitut kohe rakendada ja nii oma vilumust ja kogemusi kasvatada. Just praktilisemat laadi õpe ja teoreetiliste teadmiste tihed sidustamine reaalse eluga ongi see, mis meie õpilaste silmis on kolledži erialade tugevuseks.

Soovi korral võib rakendusliku õppekava läbinu minna edasi õppima ka magistriõppekavale nagu bakalaureuseõppest tulnud tudengid.

Populaarseimat eriala on keeruline esile tuua: kõik erialad on väga omanäolised ja eri-

nevatest valdkondadest. Lisaks on ka sihtrühmad erialati üpris erinevad. Viimaste aastate vastuvõtu alusel võib öelda, et nt rakendusinformaatika ning käsitöötehnoloogiate ja disaini erialale kandideerijad on enamasti tulnud kindla sooviga seda eriala just meie juures õppida. See näitab, et meie püüdlused leida väga kireval kõrgharidusmaastikul oma erialadele kindel nišš on ennast tõestanud.

Eriala populaarsuse kõrval on oluline ka selle järjepidevus – ere näide on õpetajakoolitus, mille algus ulatub eelmise sajandi keskpaika. Täna klassiõpetaja eriala lõpetanute kutsekindlus (st nad töötavadki hiljem õpitud erialal) on üle üheksakümne protsendi. Seda ei tasu alahinnata!

Kes on teie üliõpilaskond? Mis neid Haapsalusse toob?

Meie juures õpib väga palju, väga erinevaid ja väga toredaid noori ning ka juba täiskasvanud inimesi. Otseselt noortele gümnaasiumilõpetajatele suunatud ja päevase õppevormiga on kaks õppekava – klassiõpetaja ja rakendusinformaatika. Ülejäänud kolm – käsitöötehnoloogiad ja disain, tervisejuht ja liiklusohutus – toimuvad tsükliõppe vormis, mis loob eelised juba töötavale õppurile. Nendel erialadel õpivad sagedamini kas samas valdkonnas tegutsevad või ümberõppivad inimesed. Muidugi ei ole mingeid takistusi nendele erialadele õppima asumiseks ka otse gümnaasiumist tulles.

Oleme oma õppijatelt tihti küsinud, kuidas ja miks nad meie juurde õppima on sattunud. Kõige olulisemaks faktoriks on siinkohal soovitud sõpradelt ja tuttavatelt, kes meil juba õpivad või on siin varem õppinud. See on meile ühtlasi hea indikaator, et oleme oma tegevustes hästi toimunud. Vilistlased ja nende tunnustus on meile äärmiselt olulised.

Ühte osa meie juurde õppima asujaid köidab kindlasti ka võimalus õppida väiksemas ja vaiksemas keskkonnas, kui seda on üks suur ülikool. Meie õpperühmad ei ole kunagi mitmesajajaelised ning õppejõud suudavad ka reaalselt läbi viia personaalsemat õpet, kui seda suurtes vooruloengutes suudetakse. Kui lisada ka heal tasemel tehniline baas – informaatikutele alati ligipääsetavad arvutilaborid, helistuudio, mobiilne foto- ja videostuudio koos vajalike vahenditega, käsitöömeistritele ja disaineritele puidu- ja metallitöökojad jne –, siis saamegi ühele teadlikule ning õppimishimulisele noorele päris ahvatleva koosluse.

Ja mis ei ole sugugi vähem oluline, heade õppimisvõimaluste kõrval pakume oma tudengitele ka suurepäraseid sportimisvõimalusi – kaks korda nädalas on nende päralt spordisaal ning Haapsalu Veekeskusesse pääsevad meie tudengid poole hinnaga.

Olete üks väga usin arendusprojekti vedaja. Kust ideid ammutate ja millised arendusprojektid kütavad kõige rohkem kirgi? Kas mõni arendusprojekt mõjutab haridusvaldkonda laiemalt?

Head ideed sünnivad ikka inimestest. Meil on väga hea meeskond ja aastatega tekkinud kogemused on andnud suutlikkuse edukalt projekte vedada. Oleme võtnud endale eesmärgiks, et pidevalt peab iga õppekava valdkonnast vähemalt üks aktiivne projekt käigus olema. Nii meil ongi kogu aeg viis-kuus projekti käsil. Mõned neist on väiksemad, nt meie enda õppekavaarendustega seotud, teised aga suuremad, seotud korraga mitme erialaga ja suunatud pigem välja – kas regiooni vajadusi silmas pidades või veel laiemad.

Näiteks alles hiljuti, aprilli keskel, käisid projekti “ERASMUS Intensive Programmes” raames külas tervenisti 30 välisüliõpilast ja 9 välisõppejõudu meie Norra, Taani ja ühendkuningriikide partnerülikoolidest. Kahenädalases intensiivprogrammis tutvustati nii meie kui välistudengitele, kuidas kasutada interaktiivseks õppeks meediat. Selle programmi tegevusi kajastasid ka Eesti Rahvusringhäälingu uudised.

Üks teine värske projekt, mis samuti on üleriigilises meedias kajastamist leidnud, on koostöös Haapsalu linna ja Maanteeametiga korraldatav Haapsalu ning selle lähiumbruse kergliikluse uuring. Siin on võtmerollis meie liiklusohutuse eriala, kuid kaasatud on ka tervisejuhi ning rakendusinformaatika eriala tudengid, kes asuvad õppejõudude juhendamisel vastavat uuringut tegema. Liiklusuuringu eesmärgiks on vaadeldava piirkonna kergliikluse ohutuse tõstmine. Kaks aastat kestva projekti raames kaardistatakse liiklusohutuse seisukohalt prioriteetsed alad, analüüsitakse nende liikluskorraldust ja senise liikluskorralduse otsustavust, viiakse läbi ka elanikkonna küsitlus ning uurimistulemus raportis tehakse omavalitsustele ettepanekud olukorra parandamiseks. Ettepanekuid ohutumateks lahendusteks koos analüüsile toetuvate põhjendustega esitletakse muuhulgas visualiseeritud 3D-lahendustena, millega meie rakendusinformaatika tudengid juba hoogsalt tegelevad.

Kuna rakenduslikud erialad on väga suure praktika osakaaluga ja praktika kvaliteedist sõltub kogu õppe kvaliteet, siis paljud arendus- ja koostööprojektid on algselt ajendatud meie püüdlusest leida tudengitele lahendamiseks elulisi probleeme, mille tulemus läheks hiljem ka reaalselt kasutusse. Just see on parim viis oma teoreetiliste teadmiste kindistamiseks ning erialaste vilumuste kasva-

Õppetöö liiklusohutuse õppekaval

Õppejõud Ebbe Kromann Taanist räägib innovatsioonist ja loovusest

tamiseks. Tegelikult tegelevadki tudengid palju suurema innuga just reaalse, mitte väljamõeldud ülesannetega: teades, et tööle on olemas ka reaalne tellija ning praktika ei lõppe vaid hindega, sest tulemust soovib keegi ka päriselus rakendada, suhtutakse praktikasse palju suurema tõsidusega.

Projektide algatamisele ja nende elluviimisele on tublisti kaasa aidanud ka see, et meil on olemas konkreetne inimene, kes kogu projektimajandust haldab. Tema käib infopäevadel, hoiab ennast meetmetega kursis ja annab meie majas selle info edasi konkreetsetele inimestele, kes võiksid sobiva projektiideega välja tulla. Iga-päevaste toimetamiste kõrvalt ei suuda igäüks ennast lihtsalt kõige vajalikuga kursis hoida.

Mis on olnud Haapsalu Kolledži suurimad õnnestumised?

Meie jaoks on viimase aja suurim ja tähtsaim projektisaavutus kindlasti Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) otsus rahastada Tervisedenduse ja Rehabilitatsiooni Kompetentsikeskuse (TERE) projekti täismahus. Keskus luuakse Haapsallu, et tagada ettevõtluse teaduspõhine arendamine kohaliku ravimuda ja taastusravi baasil. Selle väljaarendamise on kaasatud tervisedenduse ja taastusravi rahvusvaheliselt tunnustatud tippspetsialistid. Keskuse kavandamine algas juba 2009. aastal ning ühtekokku toob see piirkonda investeringuid suurusjärgus 3,75 miljonit eurot, millest EASI toetus on ligi 3,2 miljonit eurot.

Tavaliselt küll ei küsita ebaõnnestumiste kohta, aga meie ikka küsiksime: mis on olnud Haapsalu Kolledži ebaõnnestumised, mis on toonud väga hea õppimiskogemuse?

Ma ei oskagi ühtegi konkreetset ebaõnnestumist esile tuua. See on täiesti tavaline, et kõik projektid ja projektiideed ei leia toetust ega saa rahastust. Kuid see ei tähenda, et tehtud töö oleks olnud asjata – ideed jäävad ju alles

ning ootavad oma õiget aega. Sageli juhtub, et nende pinnalt kasvavad hiljem palju suuremad ja tunduvat paremad projektid.

Küll aga oleme õppinud aja jooksul seda, et võimalikult paljude erinevate projektide eestvedamine või nendega partnerina kaasa minemine ei tohiks saada eesmärgiks omaette. Väikese meeskonna ja seega piiratud inimressursi tingimustes tuleb hoiduda fookuse laiavalgumisest, mis hakkab omakorda inimeste tööd killustama. Lõpptulemusena tegeletakse natuke kõige, kuid mitte millegagi nii hästi, kui võiks ja peaks. Ehk siis oleme õppinud, et tuleb teha valikuid ja valikud peavad selgelt tuginema prioriteetidele, mille oleme oma arengukavasse kirja pannud.

Millist rolli täidab Haapsalu Kolledž regionaalarengus? Kes on teie head sõbrad (loe: koostööpartnerid)?

On väga suur erinevus, kas olla üks paljudest kõrgkoolidest mõnes suurlinnas või ainuke kõrgharidust pakkuv asutus suhteliselt hõreda asustusega regioonis. Regionaalne kolledž peab toimima piirkonna hariduskeskuse ja eelkõige arvestama siinsete arenguvajadustega: ühelt poolt kõrghariduse omandamise võimaluste loomisega ja teisalt aktiivse osalemisega regionaalses arendustegevuses. Nagu juba eespool öeldud, nähti kolledži loomisel peamise mõjuna eeskätt piirkonna haridustaseme tõstmist ja elanike väljavoolu vähendamist. Sellest lähtudes on kolledž ka tegutsenud, viies kokku Lääne regiooni vajadused ning emaülikooli ja kõigi teiste partnerkoolide võimalused.

Tegevuse sidumine kohalike asutuste, ettevõtete ja organisatsioonidega tähendab head koostööd ja paindlikkust. Eduka ühistöö aluseks on pidev suhtlemine ja oma partnerite tegevuse vastu huvi tundmine. Sedasi talitades on üha enam hakatud ka meie vastu huvi tundma. Meie koostööpartnereid leiab nii avalikust, era- kui kolmandast sektorist. Kindlasti kuuluvad sinna hulka kohalikud omavalitsus-

sed ja üldhariduskoolid. Tugev side on meil ka Haapsalu Kutsehariduskeskusega, kelle lõpetajatele püüame pakkuda edasiõppimise võimalusi, et noored ikka kauem regioonis püsiks.

Lisaks piirkondlikule koostööle tuleb avatud silmadega ringi vaadata kogu maailmas. Kolledži üliõpilased ja õppejõud kasutavad aktiivselt akadeemilise välissuhtluse võimalusi ja loovad kontakte ideekaaslastega ülikoolides nii siin- kui sealpool Eesti piire. Meil on partnerlepingud Soome, Norra, Taani, Suurbritannia, Luksemburgi, Hispaania, Saksamaa ja Tšehhi ülikoolidega.

Mis on ühe väikese kooli edu valem?

Ühe hea kooli, olgu see väike või suur, edu valem on inimesed. Inimesed, kes siin töötavad, inimesed, kes siin õpetavad, ja inimesed, kes siin õpivad. Hea meeskond on meie suurim ressurss ja eduka toimimise alus. Vahetud suhted ning läbipaistev ja kaasav juhtimine on samuti olulised, eriti just väikeses meeskonnas. Ja kaasamise juures ei tohi unustada tudengeid!

Siinkohal ma sooviksin tänada ja tunnustada kõiki kolledži töötajaid ning praeguseid ja endisi tudengeid. Ilma teieta ei oleks kolledžit ja ei oleks ka ühtegi edulugu, millest rääkida.

Ja siit siis e-Õppe Arenduskeskuse meeskonna lemmikküsimus: Kuidas teil e-õppega lood on?

Ma arvan, et väikese kooli kohta on kolledž olnud üpris edukas e-kursuste looja ning e-õppe rakendaja. E-õppe vorm aitab meil olla paindlikum ja tulla vastu just nendele tudengitele, kes käivad koolis kaugel või siis töö ja pere kõrvalt. Kursuste loomisele aitab kaasa asjaolu, et meil on majas vajalik tugi haridustehnoloogilise näol ja seltskond entusiastlike IT-valdkonna inimesi, kes on üha enam suutnud n-ö e-õppe usku haarata teiste erialade inimesi. Tänavu jõudsid meie majja ka kaks esimest kvaliteedimarki, mille üle on meil väga hea meel! Ma olen kindel, et need ei jää viimaseks.

Ed2.0Work

– European network for the integration of Web2.0 in education and work

- Koordinaator: University of the West of Scotland
- Konsortsium: 12 partnerit 8 riigist
- Aeg: algus 1.01.2012, kestus 36 kuud
- Eelarve: 599 847 eurot

Haridusasutustes igal aastal lõpetavate noorte oskuste ning tööturu vajaduste vahel valitsevatest kääridest räägitakse nii Eestis kui mujal Euroopas sageli ja järjepidevalt. See tähendab paljuski, et ettevõtted on sageli sunnitud värvatud spetsialiste koolitama juba enne, kui viimased endale määratud tööülesandeid täitma saavad hakata. Teadupoolest erinevad sellelaadsed sisekoolitused üldjuhul akadeemilises maailmas pakutavatest oluliselt nii oma ülesehituse, eesmärkide kui ka meetodika poolest. University of the West of Scotlandi koordineeritav Ed2.0Worki projekt üritab nende kahe sektori vahel leida ühisosa valdkonnas, mis puudutab sotsiaalse tarkvara ja Veeb 2.0 vahendite kasutamist. Täpsemalt tähendab see mõlemas sektoris kasutatavate peamiste Veeb 2.0 vahendite tuvastamist, analüüsi ja efektiivsuse hindamist, huvirühmade vajaduste kaardistamist, parimate praktikate kogumist ja levitamist jms.

MEDEAnet

- Koordinaator: ATiT
- Konsortsium: 8 partnerit 7 riigist
- Aeg: algus 1.11.2011, kestus 36 kuud
- Eelarve: 599 844 eurot

Nagu näitas ka hiljutine konverents “Õppimine ja õpetamine digiajastul – müüdid ja tegelikkus”, on huvi multimeedia kasutamise vastu õppetöös suur. Ilmselgelt on kinnistumas arusaam, kuivõrd avaraid võimalusi pakub oskuslik multimeedia kasutamine õppimise mitmekesistamiseks ja rikastamiseks. Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus e-Õppe Arenduskeskus on partneriks Euroopa Komisjoni Elukestva Õppe programmi finantseeritavas projektis MEDEAnet, mis suures osas panustab selle valdkonna parimate näidete ja praktikate tuvastamisele, kogumisele ning jagamisele, kaasates üle-euroopalise MEDEA Awards konkursi auhindadega pärjatud tegijaid ja nende loodud õpiotstarbelisi multimeediaühendusi. Eestis toimub projekti toetusel 2013. aastal kokku neli päeva õpetajatele ja õppejõududele suunatud rahvusvaheliste juhendajatega töötubasid, mille teemad ja kontseptsioon selguvad selle aasta lõpupoole.

Jüri Lössenko
e-Õppe Arenduskeskuse
projektijuht

Kaheksa rakenduskõrgkooli teeb aastal 2012 hüppe praktikumi- ja loengusalvestuste põnevasse maailma

Juba selle aasta jaanuaris sai alguse kaheksa rakenduskõrgkooli ühisprojekt, mille raames avaneb tuleval õppeaastal kõigil projektis osalevatel rakenduskõrgkoolidel võimalus kasutada maailmatasemel praktikumi- ja loengusalvestuslahendusi. Kõigile partneritele (vaata projekti osalevate rakenduskõrgkoolide nimekirja artikli lõpus) soetatakse vähemalt üks spetsiaalne riistvaraline salvestusseade, mis suudab automaatselt (graafiku alusel) salvestada ja otseülekanes internetti saata praktikumis või loengus toimuvat. Sedasi võivad rakenduskõrgkoolide õppurid ka pika maa tagant õppetöös osaleda. Riistvaralistele seadmetele lisaks soetatakse projektipartneritele vajalikud tarkvaralitsentsid, mis tagab kogu investeeringu tõrgeteta kasutuse vähemalt järgneval neljal õppeaastal.

Mida projektiga saavutata Eesti rakenduskõrgkoolide jaoks tähendab?

Tänu kirjeldatud tehnilisele terviklahendusele saavad kõik projektipartnerid edaspidi äärmiselt hõlpsalt ja kõrge kvaliteediga (kuni FullHD) salvestada (ning otseülekanes internetti saata)

koolides toimuvaid praktikume ja loenguid. Seejuures võib potentsiaalne auditoorium õpikogemusest osa saada kas või Lõuna-Ameerika džunglis viibides. Õppejõudude arvutitest täiesti sõltumatu süsteem salvestab korraga seda, mida õppejõud näitavad oma arvutist klassiruumis, ning samas ruumis asuva videokaamera pilti ja muidugi heli ehk siis õppejõu kõnet.

Projekti raames kasutusele võetav lahendus vajab keskserveri teenust, mille kaudu saavad huvilised loengutega reaajas või tagantjärele tutvuda ning kus toimub süsteemi keskne haldamine. Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus võtab enda kanda ühiselt jagatud serveriteenus üles seadmise ning annab tasuta kasutamiseks kõigile osalistele. Selleks et keskserver tõrgeteta töötaks, investeerib Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus sel aastal vastava taristu arendamisesse enam kui 90 000 eurot.

Kõik eespool kirjeldatud investeeringud ja tegevused teeb võimalikuks ühisprojekt “Kaasaegse praktikumi- ja loengusalvestussüsteemi hankimine ning ühine kasutusele võtmine Eesti rakenduskõrgkoolides”, mille

ellu viimist toetab Euroopa Liit Euroopa Regionaalarengu Fondist koos Eesti Vabariigiga läbi meetme “Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine” alameetme “Rakenduskõrgharidusõppe õppeinfrastruktuur”. Projekti abikõlblik kogumaksumus on 337 082 eurot ja projekti toetusprotsent on 95%.

Projektis osalevad rakenduskõrgkoolid:

- Eesti Infotehnoloogia Kolledž
- Tallinna Tervishoiu Kõrgkool
- Tallinna Tehnikakõrgkool
- Lääne-Viru Rakenduskõrgkool
- Sisekaitseakadeemia
- Eesti Lennuakadeemia
- Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused
- Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia

Marko Puusaar
Eesti Infotehnoloogia
Kolledži haridustehnoloog,
multimeedia spetsialist

Educreations

– veebipõhine interaktiivne tahvel

Keskonna tutvustus

Educreations (<http://www.educreations.com>) on veebipõhine interaktiivne tahvel, millele saab joonistada interaktiivse tahvli (nt SmartBoard), arvutihiire, graafikalaua või iPadi abil. Veebikeskkond või iPadi *app* salvestab soovi korral teie hääle ja ekraanipildi videona, mis on hiljem järelvaadeldav Educreationsi keskkonnas või vistutatuna kodulehel (kui õppetükk on märgitud avalikuna). Samuti on võimalik jagada ka linki loodud videole, mille jaoks keskkond ise pakub lingi lühendamist.

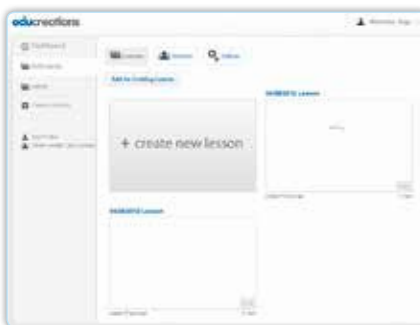
Tarkvara kasutamine

Tarkvara kasutamiseks tuleb registreeruda keskkonna kasutajaks ja valida kool või luua uus kool. Registreerumisel tuleb valida, kelleni keskkonda kasutatakse: õpetaja, õpilane või muu.

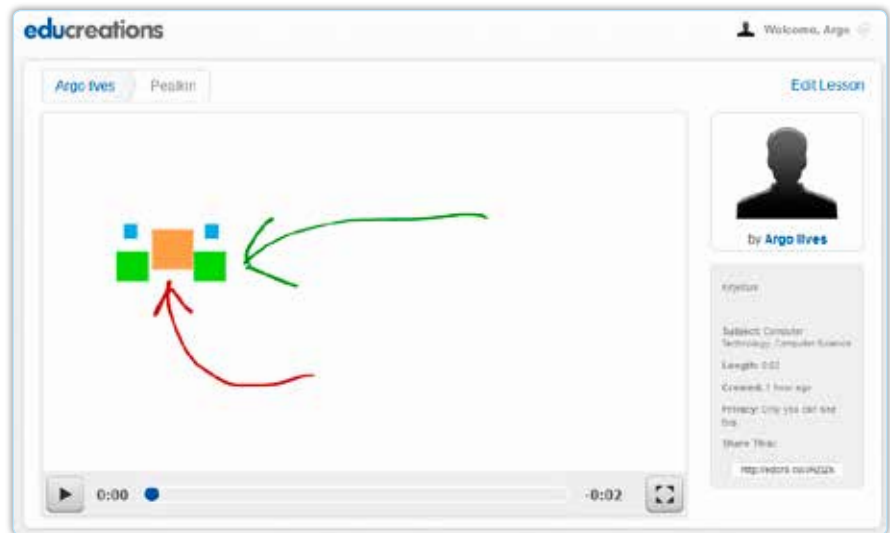

Õpetaja peab valima kooli ja võib asuda looma uusi kursusi (õppeaineid) ja õppetükke (tunnimaterjale).

Õpilane peab samuti registreerumisel valima kooli ja lisama ka kursuse koodi, mis õpetaja on varem saatnud. Õpetaja võib saata ka lingi kursusele. Sel juhul on registreerumine vajalik, kui kursus või materjalid on kinnised ja nähtavad ainult õppijatele. Avaliku kursuse ja materjalide korral ei ole registreeruda vaja.

Pärast sisselogimist ja enne õppematerjalide loomist tuleb kursuste infolehel (<http://www.educreations.com/dashboard>) luua uus kursus – vasakus menüüs nupp (*Create a Course*).

Avanevas aknas saab valida kursusele nime, valdkonna, nähtavuse (kas ainult minu kursuse õppijad või kõik minu kooli õppijad) ja kirjelduse. Lisavalik on küsimuste esitamise võimalus – nii saavad õppijad postitada küsimusi õppetundide järel.

Kursusi kustutada ei saa

Õpetaja saab oma profiilist nupu *+create new lesson* või kursuste infolehe kaudu kursuse alt alustada uue materjali salvestamist. Avaneb interaktiivse tahvli vaade, kus üleval on valikud samamoodi kui SmartBoardi tahvil pliitsi värvi ja objektide liigutamise jaoks, mis on kujutatud noolena – nihutada saab ainult pilte.

Lisaks on ülaserivas nupud lindistamise käivitamiseks (*Record*) ja lindistusrežiimist väljumiseks (*Exit*). Kui lindistamine on käivitunud, siis muutub *Record*-nupp punaseks *Pause*-nupuks, mida saab kasutada tegevuse peatamiseks ja/või jätkamiseks. Lisaks tekib lindistamise nupu kõrval salvestamise nupp (*Save*), mille abil saab video salvestada.

Tahvli allservas on nupud tegevuste tagasisivõtmiseks ja kordamiseks. Prügikorvi kujutisega nupp on ekraanipildi tühjendamiseks. Hea võimalus on ka uus leht valida, milleks on lehe allservas nooled paremale ja vasakule. Kui käesolev leht ei ole tühi, siis lisandub parempoolse nupu vajutamisega järgmine leht ning numbrid näitavad, mitmes leht kuvatakse.

iPad *app*'i puhul on ekraanipaigutus veidi teistsugune. Kõik tegevuste nupud on viidud üles ja all asuvad nupud lehekülgede vahel liikumiseks. iPadis on võimalik lisatud fotosid lisaks liigutamisele, mida saab teha ka lauaar-

vuti ja hiirega, ka suurendada, vähendada ja pöörata. See võimaldab lindistamise katkestamise kaudu tekitada animatsiooni.

Erinevad lehed, tegevuste tagasisivõtmine ning lindistamine ja selle peatamine võimaldab luua videojutustuse ning rõhutada olulist informatsiooni.

Kui materjal on valmis, siis saab selle salvestada videona, vajutades üleval paremal salvestamise nuppu (*Save*). Nupu vajutamise järel ilmub valik, kas alustada algusest, salvestada või eelvaadelda loodud materjali.

Peale salvestamise valimist tuleb õppetükile anda nimi, siduda kursusega, valida õppematerjali valdkond, nähtavus ning kirjeldada materjali.

Kursuste infolehel saab peale uute õppetükide lisada ka õppijaid oma kursusele ja muuta kursuse seadeid. Õppijad saab kutsuda kursusele kas koodi saatmise või avaliku lingi jagamisega.

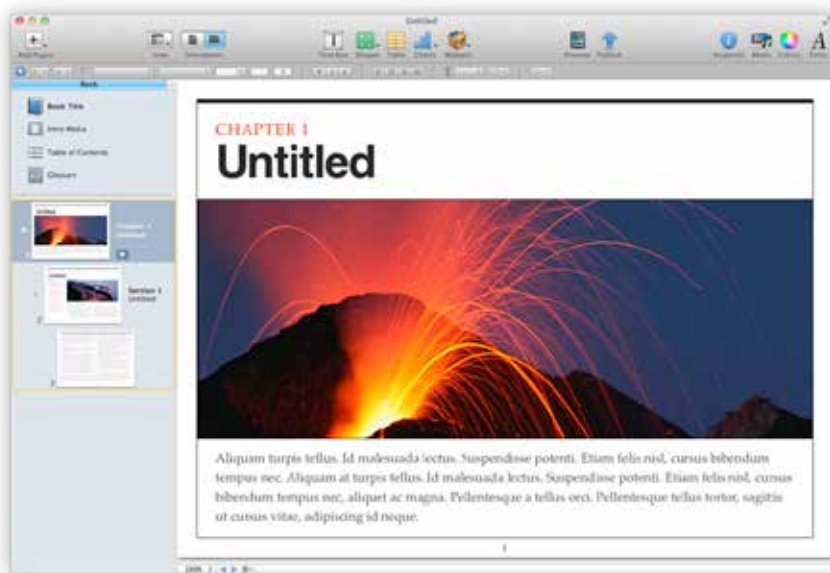
Valmis videod on võimalik jagada video kõrvalt vistutamise (*embed*) koodiga (*iframe*) oma veebilehele või blogisse, mis sellist koodi toetab.

Ideede saamiseks on võimalik külastada ka [educreations.com](http://www.educreations.com)-i esitluste sektsiooni (<http://www.educreations.com/#showcase>), kus on näidatud erinevaid tarkvara kasutusvõimalusi.

Argo Ilves
Tallinna Tervishoiu
Kõrgkooli haridustehnoloog

Uute õpisuundade algataja – **iBooks Author**

Täna räägime programmist nimega iBooks Author (<http://www.apple.com/ibooks-author/>), millega Apple mõni aeg tagasi turule tuli ning mida võib pidada uute õpisuundade algatajaks. Hariduses olevad muutlikud ajad ning uue künnise ootused on sarnased mõne aasta taguse ajaga majanduses, kus vana moodi edasi minna oli raske. Siiski on haridus arhailisem, kesksete otsuste tegemine pigem pikaajalisem ning suurt innovatsiooni kohati kardetakse.

Mida Apple tegi? Ta andis tavakasutajale võimaluse hakata ise loojaks, olgu see siis õppejõud, õpetaja, kirjanik või lihtsalt huviline. Samuti avati Apple'i virtuaalse raamatupoe iBookstore'i kõrval õpiobjektide (Apple'i termini kohaselt pigem töövihikute) ning kursuste keskkond iTunes U (<http://www.apple.com/education/itunes-u/>).

Lisaks on kasutajale loodud mugav kasutuskeskond koos Apple'i teiste toodetega sarnased võimalused ning käsud. Toode on veel oma esimesest versioonist tulenevalt pisut toores, kuid omab häid märke, kuhu see kõik jõuda võiks. Kasutajale antakse laiad võimalused oma raamatu või muude materjalide loomiseks, lisades sinna viiteid, lisamaterjale mitmetest erinevatest meediavormidest. Kõik see teeb tuleviku õppimise palju kättesaadavamaks ning võimalusterohkemaks.

iBooks Authoril on kasutajale küllaltki sarnane kasutajapaneel, mis on tuttav presentatsioonivahendist Keynote – vasakul küljel näete oma raamatu lehekülgi ning kesksel vaatel hetkel aktiivset lehekülge.

Iga lehe muutmine on samuti tehtud lihtsaks, loominguliseks, töötab samade loogi-

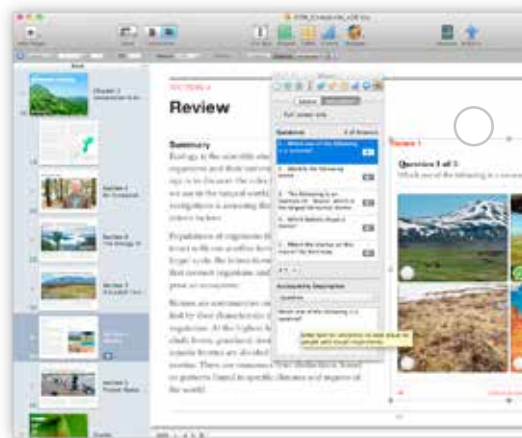
kate ja funktsionaalsusega kui Pages ning juba nimetatud Keynote. Tekstide jaoks leiab kasutaja endale mugavad tekstialad ning erinevate meediate sisseviimine on ääretult kerge. Elementide paigutamine toimub vabalt kursoriga, mis annab kasutajale vabad käed oma teose kujundamisel ja küljendamisel. Kõik mugavalt *Drag and Drop* (Lohista ja aseta).

Oma raamatute ja õppevahendite illustreerimiseks ning atraktiivsemaks tegemiseks on iBooks Authoris võimalus nimega Widgets, kus saab oma materjali lisada galeriisid, erinevat audiot, videot, interaktiivseid pilte, 3D-lahendusi, Keynote'i presentatsioone ning HTMLi.

Seega jõuab lugejateni hulk lüsisid, mis senini olid seotud mingi veebirakendusega, kus lisamine ja uuendamine käis IT-inimese kaudu. iBooks Author võimaldab kasutajal liita oma loodavasse dokumenti näiteks loenguvideo, -slaidid, erinevad interaktiivsed lahendused jm. Lisaks annab HTML erinevad võimalused, sidumaks veebi, luua dokumendi sisse ka teste ning erinevaid interaktiivseid küsimustikke.

Teine, millega Apple avalikkuse ette tuli, oli iTunes U uuendus, mis juba varasemalt oli mõeldud haridusvaldkonna materjalidele ning nüüd võimaldab kokku panna terveid aineid koos tagasiside, õpiülesannete ja -väljundite kaardistamisega. Tundub, et on olemas kõik selleks, et luua kvaliteetseid ning atraktiivseid õppematerjale. Meie mõistes repositoorium, mis on kasutajatele tasuta, kõik meeldivalt kujundatud kasutajakeskkonnas.

Siiski ei leidu iTunes U valikus ühtki Eesti kooli. Arvan, et meil tasuks panustada, see on võimalus teha midagi ilusat, head ning loovat, mis oleks maailmale vaatamiseks ja kasutamiseks. Reaalselt head ja toimivad asjad ei sünni iseenesest ning meie väiksust arvestades ei ole optimaalne omase jonnakusega püüda jalgratast leiutada. Maailmas pakutavat hästi ära kasutades tooks see meile au ja reklaami. iBooks on küll praegu Apple'i-keskne toode/teenus, kuid vahendina on see täiesti arvestatav ning iTunes U sillana maailma samuti. Kindlasti tekivad ka teistel IT-hiitudel sarnased lahendid, mida saaksime hiljem paralleelselt kasutusele võtta.

Erkki Pung
Tallinna Ülikooli
haridustehnoloog

Mindomo – mõistekaart uut moodi

Loo, salvesta arvutisse pildi või PDFina, jaga internetis või saada e-postiga, vistuta veebilehele, tee ettekannet. Kõike seda võid teha üksinda või koostöös teistega. Mindomo keskkonna kasutajaks saad registreerida aadressil www.mindomo.com Kiiremini läheb see Facebooki, Gmaili või Yahoo konto omanikel.

Loome mõistekaardi Mindomo keskkonnas

Mõistekaart on tavaliselt puukujuline, koosneb omavahel ühendatud mõistetest (*topics*). Mõistekaart saab alguse pealkirjastamisest (*Title*) – sellest saab ka mõistekaardi keskne mõiste (*Central topic*). Igal kaardil on seda ainult üks.

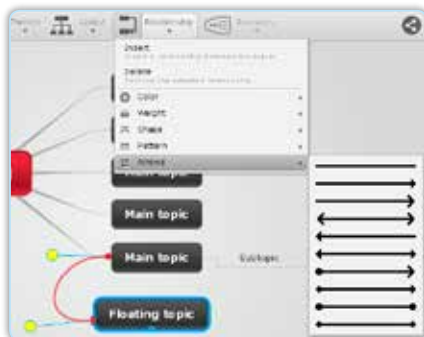
Mõisted, mida me hakkame lisama, on peamised mõisted (*Main topic*). Neid võib olla nii palju, kui tahad lisada. Lisamiseks klõpsa rohelisel plussil. Selle kõrval oleval noolel klõpsates saab valida, kas mõistekast asub all (*Topic below*) või üleval (*Topic above*).

Peamised mõisted on seotud alammõistetega (*Subtopics*). Neid võib samuti ühele peamõistele lisada palju. Igale alammõistele võib omakorda lisada alammõiste. Nende lisamiseks tuleb valida käsk *Subtopic* rohelise plussi kõrvalt noole abil või vajutada lihtsalt TAB-klahvi.

Mõistekaardile on võimalik lisada selliseid mõisteid, mis ei ole seotud puuga, neid kutsutakse *Floating topic*. Nendele saab samuti lisada alammõiste. Soovi korral võib eraldi asetseva mõiste siduda mõne teise mõistega (*Relationships* -> *Insert between two topics*), selleks tuleb klõpsata mõiste peal, millega siduda tahad. Sama vahendi abil saab siduda ka peamõisteid või alammõisteid omavahel. Loodud seosel saab muuta värvi, paksust, kuju, mustrit ja noolt. Seose liigutamiseks tuleb lohista kollasest ringist kinni hoides.

Muudame mõistekaarti ja lisame meediaobjekte

Kõiki mõistekaste on võimalik muuta, klõpsates kasti ülemises paremas nurgas tekkiva noole peal. Valikus on fondi, teksti suuruse, joonduse, seosejoone värvi, seosejoone kuju, vorminduse kopeerimise (taskulamp), paksuks, kaldkirjaks, läbijoonitud kirjaks, tekstivärvi, taustavärvi ja tekstikasti kuju muutmise nupud. Lisaks nendele veel muid käse.

Kompleksselt saab muuta mõistekaardi välimust teema (*Themes*) abil ja puu kuju küljenduse (*Layout*) käsu abil.

Boundary käsu abil on võimalik üks haru (*Branch*) võtta gruppi. Aktiivne peab olema selle haru peamine mõiste (*Main topic*)

Iga mõiste juurde saab lisada kommentaari, lingi veebilehele või failile, pildi, audio või video või ikooni.

Kommentaari lisamiseks tuleb tekst trükkida vastavasse kasti, siis nurgast lihtsalt sulgeda. Kommentaari teksti saab ka vormindada. Kommentaari on näha, kui mõistekasti juurde tekkinud märgile hiirega minna, kommentaar avatakse ilma hiireklõpsuta.

Lingi lisamiseks tuleb trükkida lingi aadress, soovi korral ka lingi kirjeldus ja vajutada nupul *Set*. Seejärel tuleb lingi tegemise kast nurgast sulgeda. Lingi arvutist lisatavale failile saavad luua ainult Mindomo Premium versiooni omanikud. Pildi lisamiseks tuleb pilt otsida kas Mindomo galeriist või lisada veebiaadressilt või otsida sobiva otsingumootori abil ja siis käsuga *Set* lisada. Oma arvutist saavad lisada pilti ainult Premiumi omanikud. Pilti saab ka teksti suhtes paigutada mõistekasti sees.

Audio ja video on samuti vaja lisada veebilingi abil. Saab lisada ka otsimise abil

Youtube'i või Vimeo video. Video suurust tekstikasti sees on võimalik muuta.

Ikooni lisamiseks lihtsalt vali ja klõpsa.

Koostame mõistekaardist ettekande

Mindomo mõistekaardist saab lihtsa vaevaga ettekande, mis on sarnane Prezi keskkonnas looduga.

Esmalt tuleb valida paremalt ülevalt *Presenter* käsk. 1. slaidi valitakse automaatselt, aga soovi korral võib muuta seda, kui palju mõisteid esimesel slaidil näidatakse. Selleks tuleb lihtsalt hiirega muuta märgistatud ala suurust. Ala keskel on nr 1. Uue slaidi lisamiseks klõpsa üleval menüüs plussi peal ja hiirega lohistamise abil märgistada ala, mida näidata järgmise slaidi peal. Slaide saab kustutada ja järjekorda muuta.

Ettekannet saab vaadata, kui vajutad plussi kõrval olevale noolele. Avanevas aknas on allservas tööriistariba, kus oleva noole peal klõpsates saab slaidi vahetada. Saab vaadata ka üle ekraani. Mõistekaardi loomise aknasse saab tagasi parempoolse nupuga. *Presenteri* vaatest tagasi mõistekaarti edasi looma või muutmise saab paremas servas oleva noole abil.

Share käsu abil on võimalik mõistekaarti avalikustada, jagada ja parooli alla panna. Samast valikust *Publish* käsu alt saab mõistekaardi URLi ja koodi vistutamiseks. Samast saab sisse-välja lülitada, kas soovitakse näidata ettekandena või mitte.

Tasuta Mindomo kontoga saab luua 3 mõistekaarti. Premium versiooni saab osta või kuuks ajaks tasuta, kui 5 sõpra sinu soovitusel endale konto registreerivad. Täpsemalt juba Mindomo lehelt.

Vaata Mindomoga tehtud mõistekaardi ettekannet aadressilt <http://bit.ly/moistekaart> või QR-koodi abil.

Sisukaid mõistekaarte!

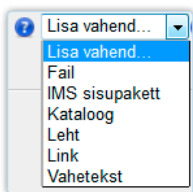

Taimi Dreier

Pärnu Ülejõe Gümnaasiumi informaatikaõpetaja
Tiigrühpe SA koolitaja

Kuidas lisada YouTube'i videoid oma kursusele?

Videokeskkond, nagu näiteks YouTube võimaldab igal kasutajal luua konto ja hakata seeläbi jagama omatehtud videoid. See jagamine võib toimuda lihtsa veebingina või hoopiski olla integreeritud meie kasutatavasse õpikeskkonda. Videoteks võivad olla mobiiliga/fotokaameraga tehtud ülevõtted, aga ka ekraanivideod. Ehkki videote sisulist poolt me siin kirjutükis ei vaata, seisneb videokeskkondade kasutamise võlu selles, et me ei pea muretsema video mahamängimise pärast, sest videokeskkondadesse on sisse ehitatud videopleier ja mis tahes operatsioonisüsteemi kasutaja näeb meie videot ühtmoodi hästi. Meie ülesanne on vaid kasutatavast vahendist (mobiil, arvuti jne) video üles laadida ja video konverteeritakse meie eest. YouTube'i videote liigendamine õpikeskkondadesse (nt Moodle) võib toimuda väga erinevalt.

Moodle'i keskkonnas vaatleme YouTube'i videote kaasamist läbi erinevate vahendite. Põhivahendite nimekiri on toodud kõrvaloleval pildil.

Meie vaatame siinkohal valikut "Fail", "Leht", "Link" ning "Vahetekst". Pane tähele, et sõltuvalt Moodle'i versioonist (tõlkest), võivad need kuvatavad nimetused olla mõnevõrra erinevad ja/või nimekiri pikem/lühem, kuid ülalnimetatud variandid on alati nende hulgas.

Link

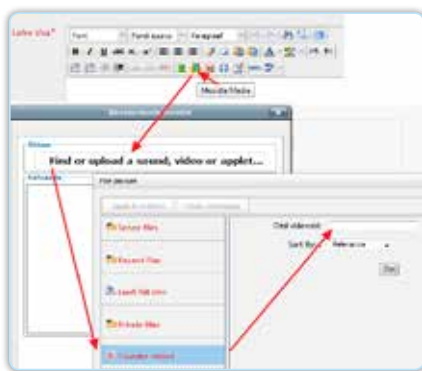
Ilmselt kõige lihtsam on YouTube'i videot kaasata oma õppematerjalide hulka lingina. Pärast vahendi "Link" valimist kuvatakse Moodle'i veebileht, kus tuleb täita vaid õppematerjali nimetuse/kirjelduse ning lingi väljad.

Märkus: Ära unusta, et lingi lisamisel saad ka valida, kuidas link avatakse. Kindlasti kasuta tervel oma kursusel ühtset stiili. Kui näiteks muu õppematerjal avaneb eraldi aknas või hüpikaknas, siis võiksid samasid seadeid kasutada ka YouTube'i linkide juures.

Leht

Juhul kui oled varem koostanud ka veebilehti, siis peaks see valik olema sulle tuttav. Sestap on põhiülesanne vaadelda võimalusi, kuidas saame veebilehe sisse lisada videot. Põhimõtteliselt on selleks kaks varianti (a) "Moodle Media" ning (b) video lähtekoodi kopeerimine veebilehe koodi. Esimene variant annab meile võimaluse kasutada nn YouTube'i filtrit ja otsida avalikku videot selle nimetuse (märksõnade) järgi.

Rõhk on sõnal *avalik*, sest niipea kui meie poolt üleslaetud video on peidetud, siis seda varianti me kasutada ei saa!

Märkus: YouTube'i video üleslaadimisel saad märkida, kas video on avalik (*Public*) või peidetud (*Unlisted*; pole loendis). Ka hiljem, pärast video üleslaadimist, saad selle soovi korral ära muuta.

Teise variandina võime valida video lähtekoodi YouTube'i video mahamängimise aknas (leitav näiteks sõna *Embed* järgi) ning kopeerida see Moodle'i HTML-koodi vaates õigesse asukohta.

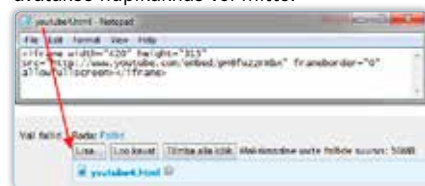

Märkus: Pane tähele sektsiooni "width = 420" ning "height = 315". Need väärtused ütlevad, kui suur videoaken Moodle'i lehele

lisatakse. Põhimõtteliselt võid need väärtused asendada mis tahes numbritega, aga kindlasti on soovitatav, et nende suhe oleks samaväärne, mida YouTube'i keskkonnas näed (nt 420/315 = 1.33 ning 800/600 = 1.33, seega OK!). Tegemist on ennekõike kujundust mõjutava sättega. Kasutajal jääb alati võimalus video panna mängima üle ekraani, seda sõltumata sinu poolt lisatud väärtusest.

Fail

Nimetatud valik nõuab eeldatavasti kõige rohkem tööd, sest nagu nimetuski "Fail" ütleb, peame YouTube'i lingi "konverteerima" failiks. Teisisõnu loome sisuliselt HTML-faili, milles sisaldub viide (link) videole. Ühelt poolt kasutame siin teadmisi, mida ka variandis "Leht". Seega, kui proovisid eelnevat varianti, saad ka sellega üsna kiirelt hakkama. Moodle'i vahendi "Fail" valimisel peame üles laadima faili, mis nii-öelda materjalina avatakse. Juhul kui selleks on HTML-fail, siis kuvatakse selle faili abil meile sisuliselt uus veebileht. Nimetatud faili ettevalmistamiseks võime kasutada kõige lihtsamat tekstiredaktorit (nt Windowsi keskkonnas Notepad). Valime taas YouTube'i video mahamängimise veebilehelt vastava koodi (*Embed*) ja kopeerime selle oma tekstifaili. Seejärel salvestame tekstifaili laiendiga *.html. Viimati salvestatud faili laeme nüüd Moodle'i sektsiooni "Vali failid". Pane tähele, et ka nüüd võid määrata, kas nimetatud fail avatakse hüpikaknas või mitte.

Märkus: Võib tunduda, et sinne variant on üsna sarnane eelnevalt käsitletud variandiga "Link". Samas tuleb rõhutada, et siin käsitletud variant võimaldab meil läbi viia ka kujunduslikke tegevusi. Teisisõnu, avatav hüpikaken võib sisaldada teisi HTML-veebilehele omaseid sätteid. Selle variandi teeb alguses keerulisemaks asjaolu, et soovides hüpikakent ja seal mängitavaid videot enam-vähem ühes mõõdus, siis eeldab see veidi testimist. Näiteks kui YouTube'i video laius/kõrgus = 800/600, siis hüpikakna mõõdud peaksid olema veidi suuremad, näiteks laius/kõr-

gus = 900/625. Siinjuures pole oluline mitte niivõrd hüpikakna laiuse/kõrguse suhe, vaid tõesti see, et video seal sees hästi välja paistaks. Pane tähele, et viimasel pildil (eelmise lehekülje lõpus) on hüpikakna mõõdud veidi suuremad kui seal sees olev YouTube'i video raamistik.

Vahetekst

Nimetatud valik omab sarnaseid jooni valikuga "Leht", ainsa erinevusega, et meil on võimalik video lisada kursuse avalehele nii, et seda saab seal kohe käivitada. Teisisõnu on tegemist üsna mõjuvõimsa viisiga muuta oma kursuse avaleht efektsemaks (või vastupidi, see totaalselt ära rikkuda!).

Olles klõpsanud vahendil "Vahetekst", kuvatakse meile suhteliselt lihtne redigeerimise aken, kus sektsiooni "Vaheteksti sisu" võib võrdsustada vahendi "Leht" sektsiooniga "Lehe sisu". Üks olulisemaid nüansse on siinkohal järgida, et videoakna suurus ei rikuks meie kursuse esilehe üldist disaini. Video laiuse ja kõrguse seadistamist saab muuta HTML-koodi vaadates (analoogia vahendi "Fail" juures räägituga). Video lisamiseks võib kasutada kõiki eelnevalt käsitletud mooduseid – Moodle Media ja YouTube'i video lähtekood. Meenutada tasub ka neid samu reegleid, millal üht või teist kasutada saab.

Kõrvaloleva pildi ülemises sektsioonis on näha "Link", "Leht", "Fail" seades õppematerjalid siniste tekstiridadena, mis avanevad samas või omaette (hüpik)aknas. Seevastu pildi alumises osas on näha video seades "Vahetekst" (koos sissejuhatava tekstiga), kus videot on võimalik mängima panna kohe esilehelt.

Lõpetuseks

Videote kaasamine õpikeskkondadesse võib toimuda tõesti väga erinevatel viisidel. Millist parasjagu valida, sõltub ennekõike meie soovidest ja nägemusest, kuidas see video peab avanema. Videote hoidmine mõnes videokeskkonnas (sh YouTube, Vimeo jt) ja sealt linkides neid oma kursustele on märksa lihtsam ning ruumisäästvam, kui see video laadida otse Moodle'i kursusele. Tihtipeale puudub meil oskus, aeg või huvi videot konverteerimata Moodle'i keskkonda laadida ja sestap unustame ka ära kõige olulisema, et me ei tee kursust mitte enda jaoks, vaid teistele ja mitte kõik ei pruugi kasutada samasid operatsioonisüsteeme, veebilehitsejaid jne, et seda videot korrektselt vaadata. Sestap on video üleslaadimine ja selle automaatne konverteerimine videokeskkonnas ideaalne lahendus sisu pakkumiseks. Lisaks on sinu videod alati kindlas ja ligipääsetavas kohas (avalikult või peidetuna)! Samas tuleb rõhutada, et mis tahes sisu sinu videol pole, aeg on ühtemoodi kallis meile kõigile ning nii-öelda videote soovituslikust redigeerimisest ei pääse me ka praegusel juhul. YouTube võib meilt vastu võtta küll piiramatult koguses videoid, kuid kui video sisaldab ajalisel rohkem pause kui väärtuslikku sisu, siis tõenäoliselt kaotab selle vaataja varsti huvi meie videote vastu. Kui soovid eelnevalt käsitletud infot vaadata videote kujul, siis klõpsa aadressil <http://meheope.ttu.ee/ekraanivideod> ning uuri lähemalt sektsiooni "8 – Ekraanivideo ülesriputamine veebilehtedele".

Raido Puust
Tallinna Tehnikaülikooli
vanemteadur

Maaailma uudised

Vaiko Mäe, Sisekaitseakadeemia haridustehnoloog

Interaktiivne e-õpe

The Rapid E-Learning Blog on avaldanud nipid, kuidas muuta e-õpet interaktiivsemaks.

1. Kasuta huvitavaid allikaid. Allikad peaksid olema huvitavad nii õppejõule kui ka õppuritele. Leia õppematerjalides relevantne osa, mis pakub huvi mõlemale osapoolale. Lahendus: kaardista oma õppijate vajadused ja ootused enne kursuse algust, et saaksid oma kursust paremini planeerida. Kogu tagasisidet ka varasematelt õppijatelt.
2. Lase õppuril avastada. Selle asemel et edastada informatsioon lineaarselt, anna õppurile võimalus info iseseisvaks otsimiseks. Anna õppuritele valik, millises järjekorras nad infot omandavad.
3. Selmet lasta õppijal etteantud materjale läbi töötada, loo talle võimalused ise vajaminevat infot leida ja analüüsida. Selleks paku neile küllaldaselt taustainfot ja püstita ülesanded, mis võimaldavad omandatud teadmisi esitada ning reflekteerida. Kindlasti anna õppijatele jooksvat tagasisidet.

Allikas: <http://www.articulate.com/rapid-elearning/how-to-create-interactive-e-learning/>

Animeeritud uudised

Next Media Animation on Aasia suurimaid kolmemõõtmeliste animatsioonide tootmise stuudioid. Ettevõtte üheks väljundiks on maailmauudiste animatsioonid, mis annavad väga täpse ja selge ülevaate sündmusest, kuhu kaamerasilm ei ulatu. Uudiseid on kajastatud paljudest valdkondadest päevauudistest kuni teadusuudisteni, meditsiini, sõjatehnika, politseitoost, füüsikaliste protsessideni. Animeeritud on näiteks Põhja-Korea raketikatsetust, Toulouse'i tulistamisjuhtumit Prantsusmaal ja ajaloolisi sündmusi, nt Titanicu hukkamine. Animatsioone on võimalik kasutada õppematerjalides või manustada veebilehtedesse.

Allikas: <http://nma.com.tw/>

Head õppematerjalid veebist

Eestikeelsete õppematerjalide leidmiseks on asendamatu e-õppe repositoorium, kuid ka avalik veeb on täis suurel hulgal õppematerjale, mida on võimalik kõikidel tasuta kasutada. Kui te vajate teadmisi, ilma et tunnistus seda tõestaks, pakub tehnoveeb CNET viiteid (<http://news.cnet.com>) headele allikatele, kust saab häid e-õppematerjale iseseisvaks õppeks.

- MIT OpenCourseWare – kokku üle 2011 erineva kursuse paljudest erinevatest valdkondadest. Õppematerjalidel on märksõnad, mis kirjeldavad selle sisu: õppejõudude märkmed, õppeülesanded ja lahendused, veebipõhised tekstiraamatud, eksamid ja lahendused, fotogaleriid, multimeedia sisu jms.
- Coursera – kursustele ligipääs on tasuta, kuid eeldavad keskkonda sisselogimist. Kursuste kestus 4–12 nädalat.
- Academic Earth – lehele on koondatud erinevad vabalt kättesaadavad õppematerjalid.
- iTunes U – mitmed koolid kasutavad seda keskkonda oma õppematerjalide üleslaadimiseks, paraku ei ole kõik õppematerjalid tasuta avalikult kättesaadavad või eeldavad sisselogimist.
- Khan Academy – õppematerjalid põhi- ja keskkoolile.

Allikas: <http://nma.com.tw/>

Õpime keeli netis surfates

Me kõik kasutame igapäevaselt interneti, kuid kuidas arendada internetis surfates oma keeleoskust? Google Chrome on arendanud välja uue rakenduse, mis võimaldab internetikasutajal huvitaval moel õppida keeli. Installeeri rakendus oma Chrome'i lehitsejale, seadista keelevalik ning keeleoskuse tase. Rakendus asendab veebilehel olevad tekstid osaliselt määratud võõrkeelde. Mida kõrgem on keeletase, seda keerulisemaid sõnu asendatakse ja seda rohkem võõrkeelseid sõnu lisatakse. Samal ajal on võimalik vaadata nii asendatud sõna kui ka võõrkeelse tõlke hääldust. Ühest lausest saab kakskeelse segase lause, kuid kahtlemata lisab see eeldusi keeleõppeks. Me töötame arutuga niikuinii, miks mitte lüüa kaks kärbest ühe hoobiga – päevauudised ja keeleõpe. Keelevalikus on 64 erinevat keelt, sh eesti. Siin on avastamist ka keeleõpetajatele. Kindlasti ootab e-õppe uudiskiri teie kogemusi rakendusega töötamisest.

Allikas: http://howto.cnet.com/8301-11310_39-57428023-285/learn-a-new-language-while-web-surfing-in-chrome/?tag=mncol

Aasta e-kursus 2012:

hea kursuse saladus peitub metoodikas, meeskonnatöös ja oskuses seada end õppija rolli

Sel aastal anti aasta e-kursuse stipendium välja nii Eesti e-Ülikooli kui Eesti e-Kutsekooli konsortsiumis. Palusime kursuste autoritel vastata juba traditsiooniks saanud küsimustele, et jagada kogemusi e-õppe uudiskirja lugejatega.

Kliinilise farmakoloogia õpe pereõdedele

Autorid: Ruth Kalda, Alar Irs / Tartu Ülikool

Rääkige oma e-kursusest lähemalt

Ruth Kalda: Kliinilise farmakoloogia õpe pereõdedele ei ole esimene e-kursus, mida oleme oma õppetoolis teinud, aga see on esimene, mis on nii mahukas, interaktiivne, sisuline ja hästi struktureeritud kursus. Varem oleme kasutanud teatud e-õppeelemente oma põhikursustele lisaks, aga põhiliselt on see piirdunud õppematerjalide ja juhendite kättesaadavaks tegemisega Moodle'i vahendusel. Aktiivne õpe on toimunud põhiosas ikkagi auditoorselt. Nüüd siis täiesti teisiti – 120 tundi õpet, kestusega kokku 4 kuud ning 14 erinevat teemamoodulit ja sekka vaid mõned auditoorsed kohtumised.

Tegelikult sündis see kursus puhtalt praktilisest vajadusest. Teatavasti töötavad pereõded ja perearstid oma nimistu patsientide terve eest hoolitsemisel ühise meeskonnana. Pereõdede tööjuhendi alusel peaks oluline osa nende tööst olema krooniliste haigusete patsientide nõustamine ja nende tervise seisundi jälgimine, niisamuti terve imiku jälgimine ja vanemate nõustamine.

Ministri määrus näeb ette, et pereõde peaks iseseisvat vastuvõttu teostama nädala vältel vähemalt 15 tundi. Samal ajal aga esinevad teatud seadusandlikud piirangud, mille tõttu pereõde taolised vastuvõttud lõpevad ikkagi patsiendi perearsti juurde edasisaatmisega. Töökohustus jääb poolikuks, kuna ravimitega seonduvat ei saa pereõde ametlikult korraldada. Kõik kroonilised haiged tarvitavad aga mingeid ravimeid, vajavad nende uuendamist, ravimisoostumuse ning ravimite võimalike kõrval- ja kaastoimete hindamist.

Teatud ravimite väljakirjutamise õigus on pereõdedel mitmes Euroopa riigis (nt Inglismaa, Rootsi). Kuna Eestis olid nii pereõded, perearstid, sotsiaalministeerium kui ka ravimiamet selleks tegelikult valmis, jäi üle vaid pereõdesid enne seadusemuutmist uueks

ülesandeks õpetada. Ravimite väljakirjutamine ei ole lihtsalt tehniline protseduur, see eeldab häid teadmisi ka ravimite ja haigusseisundite kohta. Kuna õdedel ei ole sellist oskusteavet varem vaja läinud, siis ei piisanud tervishoiukõrgkoolides õpetatavast farmakoloogia baasteadmistest edaspidiseks iseseisvaks tööks.

Pidime arvestama täiskasvanud õppuritega, kes täiskohaga töötavad, kel võib olla erinev õppimise harjumus, erinev teadmispagas ning erinev tööreežiim. Sestap oli loogiliseks valikuks e-õpe, mis võimaldab õppida sobival ajal, sobiva kiirusega ning lindistatud loenguid, salvestatud materjale korduvalt üle vaadata. Kuna kursuse eesmärgiks on anda teadmised ja oskused, mis on vajalikud pereõdele iseseisva otsuse tegemiseks teatud kliinilistes olukordades ravimite määramiseks või ravi jätkamiseks, siis oli selge, et kursus peab koosnema kahest osast.

Esimeses n-õ kliinilise farmakoloogia osas käsitletakse ravimite farmakokineetikat, ravimivorme, ravimite koos- ja kõrvaltoimeid, ravimiregulatsiooni, ravimite kasutamist erinevates eagruppides. Kursuse kliinilises pooles oli aga vajalik käsitleda olulisemaid kroonilisi haiguseid ja nende puhul kasutatavaid ravimeid ning erinevate situatsiooniülesannete varal harjutada õdesid märkama haigusseisundite ja patsientide erisusi ja nendele adekvaatselt reageerima.

Soovisime kaasata parimaid õpetajaid ning oma ala asjatundjaid, sestap oli kursuse esimene pool põhiliselt Tartu Ülikooli Farmakoloogia õppetooli kanda ja teine pool peremeditsiini õppetooli ja perearstide õlgadel. Kombineerisime erinevaid õppevorme – foorumipõhised arutelud, kliiniliste situatsioonide lahendamised, loengute kuulamised, iseseisva lugemise ning ei puudunud ka auditoorne töö.

Õppejõude oli meie kursusel pea sama palju kui kursante esimesel kursusel – 13. See muidugi tähendas, et keegi pidi olema korrapidaja ka õppejõudude üle – jälgima, et kõik toimiks, asjad saaksid õigeaegselt ja korrektselt valmis ja et suhtlus toimuks mitmel rindel – nii õppuritega kui õppejõud omavahel.

Kohtusime silmast silma kõik koos kolm korda: sissejuhatavas seminaris, kursuse keskel enne kliinilise osa algust ning päris lõpus, eksamil. See andis võimaluse korraldada virtuaalsest maailmast välja tulla ning suhelda näost näkku inimestega, kellega muidu õhtutundidel aktiivselt foorumites arutleti.

Nelja kuu vältel moodustus päris kena kommuun, kel ühised huvid, ühised teemad ning ühised rõõmud ja mured. Kursuse suurimaks plussiks peetigi head struktuuri, selgeid juhiseid, mitmekesisust, aktiivset hästi organiseeritud iseseisvat tööd. Situatsiooniülesannete ja haigusjuhtude aruteludeks moodustasime erinevaid gruppe, kes kõik said üksteise töid hinnata. Lisaks hindasid kõikide kursantide töid õppejõud ja andsid igapäevaselt (-nädalaselt) tagasisidet ning praktilisi näpunäiteid, soovitusi. Iga teema eest vastutas konkreetne õppejõud. Kursus oli küllaltki tempokas, sest igal nädalal oli vaja omandada uus teema ja sooritada teema kinnistamiseks ka test.

Tagasisidest saime aru, et pereõded olid kursusega rahul, õppisid selle jooksul palju uut ja kasulikku ja tulid toime kiirest tempost ja oluliselt suurenenud töökoormusest.

e-Õppe Arenduskeskuse juhataja Ene Koitla ning kursuse autor Ruth Kalda kevadkonverentsi vastuvõtul

Kursuse autor Alar Irs

sest hoolimata. Paljud ütlesid, et selline aktiivsus oli hea, sest stimuleeris tavapärasest enam. Pärast kursuse lõppu, alles natuke aega tagasi avaldasid mitmed foorumi kaudu arvamust, et neil on igatsus selle kommuunivaimu järele, mis kursuse jooksul tekkis, ja sooviksid, et tehtaks veel sarnaseid jätkukursusi. Kas või natukene. Selline asi teeb meele heaks. Asi on läinud seega korda.

Mida tähendab kvaliteedimärgi ning aasta e-kursuse stipendiumi saamine teile?

Ruth Kalda: See tähendab, et ettevõtmine, mida sai kaua ette valmistatud – koos koolitusvajaduse hindamise ja erinevate huvigrupidega läbirääkimistega ning kohtumistega kokku poolteist aastat –, tasus end täiesti ära. Kui koos on hea meeskond, siis suudab palju ja hästi. Lisaks annab see tahtmise teisigi sarnaseid kursuseid teha.

Alar Irs: Kvaliteedimärk, aga ka selle kursuse kogemus ja osalejate tagasiside julgustab kaaluma, kus minu töös veel oleks e-õpe nii õppijatele kui õpetajatele optimaalseim meetod. Teiseks, see näitab, et suhteliselt lihtsate vahenditega saab hea meeskonnaga teha kvaliteetse e-kursuse.

Milline on hea e-kursus ja kuidas see sünnib?

Ruth Kalda: Kui võin, siis kasutan kursantide sõnu nende tagasidest, sest nemad on kõige paremad hea kursuse äratundjad:

- Intensiivne õpe, mis ei lase õpingul muutuda rutiinseks ja igavaks. Annab väga palju uut informatsiooni, mida oma igapäevatoos saab kohe rakendada;
- Tegemist on väga konkreetse sisuga kursusega, laialivalguvust pea polegi ning kõik käsitletav on väga praktiline;
- Lükkas ümber eelarvamused e-õppe suhtes.

Kokkuvõtlikult, hea e-kursus on selline, mis vastab õppuri praktilistele vajadustele, on hästi struktureeritud, on huvitav, ei lase tekkida tüdimusel ning mis ületab ootused, eel-arvamused. Selline kursus sünnib koostöös.

Nii õppejõudude ja õppurite vahelises, õppurite omavahelises kui ka õppejõudude vahelises koostöös.

Alar Irs: Hea e-kursus sünnib tunnetatud vajadusest. Abiks on, kui õppida ja õpetada on vältimatult vaja ja kuidagi teisiti seda teha ei saa – kas ei ole võimalik õppijaid või õppejõude füüsiliselt kohale tuua. Siis ei ole valikut ja kõigil on tugev tung hea kursust teha.

Veidi tõsisemalt rääkides – vaja on selget eesmärki, ühtseid kokkulepituid põhimõtteid. Kui kaasatud on palju õppejõude, siis tuleb pidevat mõelda sellele, kuidas oleks sel kursusel õppijana olla – vaadata, et õppimine oleks motiveeritud, vaheldusrikas, lõbus ja et õppijal ei oleks võimalik teistest väga kaugele maha jääda.

Lisaks sellele kõigele on vaja tugevat metoodilist nõu – kui kursuse ajendite hulgas on õppejõudude ajapuudus auditoorseks tööks, siis ei ole põhjust loota, et neil on aega eksperimenteerida tehniliste lahendustega. Meie kursus sündis Triin Marandi väga tugeval ja sõbralikult nõudlikul tehnilisel toel. Keegi sisu autoreist peab kogu aeg nägema kursust tervikuna ja suunama selle erinevate osade loojaid mõistliku ühtsuse suunas.

Mis tõukas teid e-kursust looma?

Ruth Kalda: Arusaam sellest, et selliseteemalist kursust on vaja, ja teiseks arusaam, et arvestades õppureid, kes igapäevaselt täiskohaga töötavad, saab see olla vaid e-õppe vormis. Veel ka see, et vaikne huvi oli e-kursuse tegemise vastu hakanud idanema. Vaja oli vaid konkreetset ajendit. E-õppe vormis kursus annab ka õppejõule vabaduse juhenda-

dada sobival ajal. Me kõik oleme täiskohaga muudes ametites ja ausalt öeldes on päevased töötunnid kõik tihedasti sisustatud. Õhtu- ja öötunde oli veel võtta. Ise näiteks lugesin ja kommenteerisin ühe oma juhendatava teema iseseisvaid töid Eestist ära olles hotellitoas.

Alar Irs: Hädavajadus. Ei õppijail ega õpetajail olnud võimalik füüsiliselt kokku saada, sest õppijail on pingeline igapäevatöö ja selle valdkonna õppejõude on Eestis väga vähe. Meil ei olnud liiga palju õppemeetodi valikuid.

Milliste raskustega seisite silmitsi e-kursuse loomisel?

Ruth Kalda: Alguses ei osanud kusagilt peale hakata. Õnneks oli meil väga hea abiline Triin Marandi, kes meid n-ö käe kõrval võttis ja esimesed sammud selgeks õpetas. Tehniline pool oligi suuresti tema kanda. Meie ülesanne oli kokku panna sisu, sellele sobivate lahenduste leidmises usaldasime Triinu kui oma ala asjatundjat. See kõik toimis.

Alar Irs: Õigupoolest polnudki mingeid raskusi. Mitmed õppejõud olid osalenud e-kursuse koostamise koolitustel ja mu meelest kibeleid proovima. Töömahtu suurendas eestikeelsete materjalide puudumine mitmel alal, mida kursus käsitles, aga see mure on arstiteaduses üldine ja kehtib ka auditoorse õppe puhul.

Kas e-kursuste loomine tasub ära?

Ruth Kalda: Tasub, eriti kui asi õnnestub ja tagasiside on positiivne. Muidugi ei tohiks ka esimesed ebaõnnestumised heidutada, nendest saab õppida ja kogemust ammutada järgnevateks kordadeks. E-kursuse loomise juures on mõistlik silmas pidada, et tehtaks kursust, mille järele on kestvam vajadus. Kursuse loomisega kaasneb palju tegemist kõikide õppematerjalide väljatöötamisel, väljalalimisel, esitlemisel ja kursuse tehnilisel teostamisel. Järgnevatel kordadel on juba kergem, asi on valmis ja saab keskenduda õppeprotsessile endale. E-õpe on paindlikum nii õpetaja kui ka õppuri aja kasutamise mõttes. Nagu eelpool ütlesin, saab kursust juhendada, tagasisidet anda, töid hinnata ükskõik kus olles, kus vaid ligipääs internetile. Arvan, et kõik e-vormis lahendused on meile juba nii omaks saanud, et e-õpe on täiesti loomulik lahendus.

Alar Irs: Olukorras, kus meie olime, tasus see kindlasti ära. Peamine on, et õppijad saavad osaleda neile sobival ajal ja ilma üle Eesti kokku sõitmata ning õppijate progressi on võimalik jälgida ja toetada palju täpsemalt kui auditoorse õppe puhul.

Aga ei maksa loota, et hästi tehtud e-õpe võtab vähem õppejõu aega kui auditoorne õpe. Minul kulus aega õpetamisele kordi rohkem, kui oleks kulunud auditoorse õppe puhul – andsime kõikide ülesannete puhul individuaalset tagasisidet ja minu meelest on see väga oluline, et hoida õppijate motivatsiooni.

Millist nõu annate teistele e-kursuste loojatele?

Ruth Kalda: Julge pealehakkamine on terve võit! Aga konkreetsemaks minnes – kõigepealt tee selgeks, millised on koolitavate vajadused, orienteeru end nende. Kaasa parimad oma ala asjatundjad, nii tehnilises

kui ka teema sisulises mõttes. Ole uudishimulik, uuri, mida on varem tehtud. Mõttele, mismoodi sulle endale meeldiks õppida? Mis tagaks aktiivse õppe?

Alar Irs: Ma hakkaksin nõu andma pigem pärast kümnenda kui esimese e-kursuse loomist. Aga ilmselt on oluline enne tegutsema asumist täpselt valmis mõelda, mis on kursuse eesmärk, ja lähtuda kõikides edasistes valikutes sellest – mitte mugavusest, huvitavast tehnilisest lahendusest vmt asjast. Ja leidke tee haridustehnoloogi juurde, asjatundja abi teeb kursuse nii loojate kui õppijate jaoks paremaks.

Hindajate arvamus

Lisaks õppijate õpetamisele ja koordineerimisele kursusel tegeletakse aktiivselt ka õppejõududega. Toimub õppejõudude juhendamine, nende omavaheline suhtlus. Nähakse vaeva, et olenemata mitmest erinevast õppejõust jääks õppijatele siiski kursusest ühtne mulje. Kursus on väga selge struktuuriga ja ühtlane ülesehitus aitab tudengil

kergemini orienteeruda kursusel ning toetab selle edukat läbimist. Iga mooduli puhul selged eesmärgid, õpiväljundid ja teemad, mida käsitletakse; selgitused, mida tudeng peab tegema ja teema lõpetuseks test omandatu kontrollimiseks. Esiletõstmist väärib õppejõudude foorum, mida kasutati aktiivselt õppejõudude omavaheliseks suhtlemiseks.

Tegemist on igakülgsest läbimõeldud tugeva e-kursusega. Sellest muuseas räägivad ka kavandamise ja väljatöötamise ajal tehtud nõupidamiste protokollid ning vestlused õppejõudude foorumis. Eriti tähelepanu väärivad:

- põhjalik kursuse tutvustus,
- õpitegevuste sooritamise ajatabel,
- palju juhiseid, mis igakülgsest toetavad õppijat tema iseseisvas töös,
- kursuse moodulite ühtne ja ennustatav ülesehitus, mis on eriti kiitust väärt nii suure õppejõudude arvu puhul,
- osav ja otstarbekas Moodle'i õpikeskkonna võimaluste kasutamine,
- videoloengute kasutamine – 100% e-kursuse puhul on see oluline lisaväärtus.

Ehituskorraldus ja juhtimine

Autor: Anneli Ramjalg, Tallinna Tehnikakõrgkool

Räägi oma e-kursusest lähemalt

Ehituskorralduse ja juhtimise kursus on mõeldud Tallinna Tehnikakõrgkooli ehitusteaduskonna kaug- ja päevaõppe üliõpilastele. Kursuse maht on 4 EAP-d. Kaugõppel on 90% e-kursus, mille raames toimub kolm auditoorset kokkusaamist. Esimene enne e-kursuse avamist, kus tutvustan kursuse korraldust, sellel planeeritavaid õpitegevusi ning kursusel osalejad ja lektor saavad üksteisega tutvuda.

Teine kohtumine toimub kursuse keskel, teen vahekokkuvõtte. Vajadusel leiame kursuse jooksul tekkinud küsimustele lahendusi. Auditooriumis lahendavad üliõpilased juhtimisalaseid probleemülesandeid. Kolmas kohtumine toimub pärast kogu e-kursuse läbimist, kus käsitleme kõiki üles jäänud küsimusi. Auditooriumis on võimalik lahendada kursuse jooksul tegemata jäänud juhtimisalaseid probleemülesandeid.

E-kursus toetab päevaõppe üliõpilaste õpinguid. Loengumaterjalid on kergesti leitavad, iga nädal on enesetest ja iga kolme nädala järel on hindeline test. Google Docsi vahendi abil koostavad üliõpilased rühmitöid. Omavahel suhtleme Moodle'i foorumites. Testide ja kodutööde meeldetuletusi saadan kooli ÖISI kaudu. Aeg-ajalt on ette tulnud ka olukordi, kus Moodle'i foorumist saadetud teated pole kohale jõudnud (üliõpilased on oma kirjakasti säästmiseks seadeid muutnud, ÖISIs ei ole see võimalik).

Mida tähendab aasta e-kursuse kvaliteedimärgi saamine Sulle?

Kvaliteedimärgi saamine on väga suur tunnustus minule ja meie kooli haridustehnoloogide tööle.

Tegemist on minu esimese e-kursusega. Hea on mõelda, et ka esimene e-kursuse loomine võib suurepäraselt õnnestuda.

Mis Sa arvad, mis oli õnnestumise valem? Millele soovivad teistel esmakordselt e-kursuse loovatel õpetajatel ja õppejõududel keskenduda ja kust head tuge saada?

Koostöö on kursuse õnnestumise valem.

Head e-kursust saab luua siis, kui oled avatud, julged küsida küsimusi, ka rumalaid. Vahetasime kolleegidega kogemusi. Kui keegi avastas midagi uut, siis räägiti sellest ka teistele.

Kindlasti on vaja mõelda, kas tahad kursust luua või hoopis pead seda tegema. Kui rõhk on sõnal *tahan*, siis liiguvad kõik asjad õigel ajal õigesse kohta.

Milline on hea e-kursus ja kuidas see sünnib?

Kursuse loomisel olen järginud põhimõtet, et kursus oleks selline, mille järgi tahaksin ise õppida.

Soovisin, et kõik oleks selge ja arusaadav. Seadsin ennast tudengi rolli. Kursuse loomisel olid abiks ka tudengid, kes andsid tagasisidet. Tagasiside põhjal täiendasin oma kursust. Suur abi oli kolleeg Aivars Alti soovistest. Temal oli e-kursuse loomise kogemus, mille põhjal sain häid mõtteid oma kursusele.

Mis tõukas Sind seda e-kursust looma?

E-kursuse loomise mõtte sain kaugõppe loenguid ette valmistades. Kui päeva- ja kaugõppe üliõpilased saavad võrdsest 4 EAP-d, siis kuidas tagada see, et mõlemad osapooled panustavad võrdsest. E-kursuse abil on see võimalik. E-kursusel osalemine annab üliõpilastele võimaluse endale sobival ajal õppimisega tegeleda, kuid tempot aitavad hoida testide ja kodutööde tähtsused.

Milliste raskustega seisid silmitsi e-kursuse loomisel?

Esialgu tekkisid raskused erinevate tehniliste vahendite kasutamisel. Välja võib tuua veel õpjuhise koostamise. Võimalikult lühidalt ja selgelt oma mõtete edastamine polegi nii lihtne kui esialgu tundub.

e-Õppe Arenduskeskuse juhataja Ene Koitla ning kursuse autor Anneli Ramjalg kevadkonverentsi vastuvõtul

Kas e-kursuste loomine tasub ära? Miks just e-õpe?

E-kursuse olemasolu on väärtus omaette. Kursusel on kõik vajalikud õppematerjalid ja lingid. Õppematerjale saab kiiresti uuendada. Saab kasutada ka erinevaid arvuteid, kui tööarvuti ei ole käepärast, siis sellepärast ei jää töö tegemata.

Kasulik oli kvaliteedimärgi konkursil osalemiseks vajaliku eneseanalüüsi koostamine. Me kõik teame, et aeg-ajalt tuleks oma tööd analüüsida. Paraku on alati midagi, mis seda tegevust edasi lükkab. Konkursil osalemine on hea võimalus võtta endale aega ja mõelda oma e-kursusele tervikuna.

Missugust tagasisidet oled õppijalt saanud? Kas kursus on vastanud nende ootustele või oled saanud neilt head sisendit kursuse paremaks muutmisel?

Enamjaolt on tagasiside olnud positiivses võtmes. Üliõpilased avaldavad rahulolu, et sellisel kujul kursus on loodud. Ollakse rahul sellega, et vajalikud juhised on selged ja arusaadavad. Kõrgelt hinnatakse minu saadetud meeldetuletusi, mida ma vahetult enne tööde tähtaegu saadan.

Kaugõppes oli üks väga põhjalik tudeng, kes vaatas kõik mu Moodle'i raamatud ja testid väga kriitilise pilguga üle. Tema kirja

postkastis nähes kogusin hetke julgust, enne kui kirja avasin. Pärast seda mõtlen veel enam sellele, et kriitika on jõud, mis viib edasi. Üliõpilastega on kokkulepe, et kui nad avastavad õppematerjalidest või testidest vigu, siis nad annavad sellest teada. Tagasisidest sain ka kinnitust sellele, et hindelisi teste peaksin tulevikus keerukamaks muutma.

Millist nõu annad teistele e-kursuste loojatele?

Kindlasti soovitan osaleda kursustel, kus õpetatakse e-kursust looma ning erinevaid tehnilisi vahendeid kasutama. Iseseisvalt ei jõua kõikide uute lahendustega kursis olla. Mina ise osalesin kursusel "E-kursus – ideest teostuseni", õppejõuks Lehti Pilt. Lehti tegi oma tööd suurepäraselt, tema kursusel osalemine andis tahtmise kvaliteetse e-kursuse loomiseks.

Kas plaanid lähiajal mõnd uut e-kursust luua? Mida teeksid seda planeerides sel korral teisiti?

Hetkel ei ole uut kursust plaanis koostada. Suur hulk energiat kulub praeguse kursuse töös hoidmisele.

Vahel on tunne, et valminud e-kursus on mu kolmas laps, kes vajab pärast sündi palju hoolt ja armastust (peres kasvab 2 tütart, 2 a ja 4 a).

Hindajate arvamus

- Kursus paistab silma tervikkusega, sisaldades õppijate jaoks vajalikke õppe- ja juhendmaterjale ning hulgaliselt harjutamiseks mõeldud eneseteste.
- Väga korrektne struktuur ja disain. Hästi kirjeldatud eesmärgid ja õpiväljundid. Kursusel osalemine on hästi juhitud detailsete ja hästisõnastatud õpjuhustega. Materjalid on mitmekülgsed ja esitatud erinevate meediate abil, mis muudab õppimise vaheldusrikkamaks.

Digiajastu konverents on nagu “looduse omnibuss” – kui kevad tärkab, siis tulevad kõik e-õppe ja innovatsiooni eestvedajad ühtekokku nõu pidama!

11.–13. aprillil peeti Eesti Info- tehnoloogia Sihtasutuse e-Õppe Arenduskeskuse konverentsi teemal “Õppimine ja õpetamine digiajastul – müüdid ja tegelikkus”. Arutelu fookuses oli teema, kas ja kuidas on digiajastu olemus hakanud juurduma hariduses.

Järjekorras kümnes konverents oli Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli

kohale toonud rahvusvahelised esinejad Ameerika Ühendriikidest, Soomest, Kanadast, Austraaliast ja Inglismaalt. Kolme päeva jooksul vaadati otsustava pilguga tulevikku, et analüüsida õppija vajadusi ja õpetaja valmisolekut digiajastul. Konverentsil osalesid õpetajad ja õppejõud üld-, kutse- ja kõrgharidusest, juhtkonnad ning kõik teised

õppimise ja hariduse kvaliteedi teemast huvitatud.

Püüame tuua teieni mõned hetked ja emotsioonid, mis said piltidele jäädvustatud. Konverentsi kodulehele (<http://www.e-ope.ee/konverents>) tulevad üles ka kõikide ettekannete videod.

Pildistas Merilin Kalavus.

↑ Ettevalmistuse saginas. Pildil on e-Õppe Arenduskeskuse projektijuht Marit D. Telk.

← Pildil (esiplaanil) registreerib end konverentsile Haridus- ja Teadusministeeriumi kutse- ja täiskasvanuhariduse osakonna peaekspert Rita Siilivask. “Konverentsi mitmed huvitavad ja üldistusjõulised ettekanded meilt ja mujalt suunasid mõtlema keerulise ülesande üle hariduspoliitika kujundamisel. Kuidas kavadada õppijate ettevalmistamist nii kiirelt muutuvates oludes, täpselt teadmata, missuguseid oskusi-teadmisi vajab praegune õppija tulevikus? Kõlama jäi, et oma olemuselt konservatiivse haridusvaldkonna toimimise edukus ja hariduspoliitika mõju võib paljuski sõltuda sellest, kuidas igapäevases koolielus suudetakse kohaneda õpetaja-õpilase rollide teisene misega, tehnoloogia võimalusi kasutada ning rakendada uusi õpistiile ja -strateegiaid, millega digipõlvkonna õppimine tulemuslikuks muuta. Kõik see nõuab koolijuhilt ja õpetajatelt avarat pilku ja paindlikkust, uuega kaasa minemist ning katsetamist. Õppimises ja õpetamises toimuvate muutustega arvestamine koolis on õppijate potentsiaali avamiseks mõõdapääsmatu,” kommenteerib juba ammu e-õppe sõber.

← Kui rahvas hommikul koguneb...

↑ "Õpetaja on see, kes teeb kõik võimalikuks."
Mervi Janssen, InnoOmnia Learning Solutions.

← ↑ "Klikker lihtsustab suhtlemist õppejõu ja õpilase vahel."
Tartu Ülikooli informaatikaassistent Kristjan Korjus.

↑ Viimased toimetused enne plenaarsessiooni. Steve Wheeler Plymouthi Ülikoolist juba tajub digiajastu võnkeid. Taustal toimetab e-Õppe Arenduskeskuse juhataja Ene Koitla.

↓ Tartu Ülikooli arvutiteaduste instituudi lektor Anne Villemis esindab konverentsil aktiivselt küsimuste küsijate koolkonda.

↓ Arthur Harkins ja Kalle Tammemäe arutlemas Minnesota ja Tallinna Tehnikaülikooli koostöövõimalusi.

↑ “Müüdid ei ole lihtsalt väljamõeldised ja neile ei saa viidata kui millelegi, mis on vale,” kommenteerib konverentsi pealkirja Stephen Downes Kanada uurimiskeskusest (National Research Council of Canada).

↑ “Olles e-õppe valdkonnaga juba aastaid seotud, võiks arvata, et vaevalt konverentsil uusi ideid ja mõtteid väga palju kuuleb. Aga võta näpust! Konverentsil ei kõlanud mitte ainult hulgaliselt uusi ideid ja mõtteid, vaid seal kuuldu ergutas sügavamalt järele mõtlema ka mitme juba tuntud mõtte üle. Näiteks kuigi metafoor “community as a curriculum” on varemgi kõlanud, pole ma selle võimalikkku tähendust enda jaoks mõtestanud. Samas näen selles ülimalt huvitavat lähte kohta kogukonnapõhise õppe kontseptualiseerimisel. Kõige olulisemaks pean aga järjest süvenevat veendumust, et Eesti e-õppe kogukonnaga võib piltlikult öeldes mägesid liigutada,” on Tallinna Ülikooli informaatika instituudi direktor Peeter Normak inspireeritud.

↑ Glasgow Kaledoonia Ülikooli professori Allison Littlejohni peamised märksõnad konverentsil olid koostöö ja kogukonnas õppimine.

↓ “Mida te arvate õppijatest täna ja mida te olete valmis oma õpetamises muutma?” küsib Stephen Harris Sydney Innovaatilise Õppimise Keskusest.

↑ Koos juubelikonverentsiga ilmus loomulikult ka e-õppe uudiskiri.

↓ “Vaata, mis ta räägib. Kas sina usud seda?” “Tundub kuidagi kahtlane jah.” Pildil on Eesti Kunstiakadeemia IT-mehed.

↑ Pildil muheleb Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli rektor Ülle Ernits. Huvitav, millest parasjagu räägiti?

↑ “Dippler on uue põlvkonna e-õppekeskkond.” Tallinna Ülikooli haridustehnoloogia-keskuse juhataja Mart Laanpere.

↑ “E-õpe annab segase tunde.” Tallinna Ülikooli Terviseteaduse ja Spordi Instituudi direktor Kristjan Port.

↑ Haridus- ja Teadusministeeriumi nõunik Ülle Kikas: “Konverentsil oli mitmeid visionäärlikke ettekandeid, mis andsid rikkalikult mõtteainet. Kahjuks visati palju probleeme õhku... ja sinna nad jäidki. Lahendusi palju ei pakutud. Uusi mõtteid edasiminekuks sain Kristjan Korjuse ja Eno Tõnissoni klikkerite kasutamise ettekannetest. Mõlemad näitasid, et oluline pole tehnoloogia kasutamine iseenesest, vaid õppimisprotsessi toetamine. Klikkeritega läbiviidav loeng loob soodsa pinnase õpetaja ja õppija omavaheliseks mõistmiseks ning objektiivse tagasiside saamiseks. Kindlasti on klikkerid kasulikud ülikoolide suurtes voorudes. Aga kas nad toimiksid ka koolis? Edaspidi võiksid mõned õpetajad katsetada, kas ja millises vormis see tehnoloogiline abivahend ennast koolis õigus-taks. Kasulik oli Mart Laanpere veetud paralleelsessioon, kus sain süsteemse ülevaate õpikeskkondade ajaloolisest arengust. Uue õpikeskkonna Dippleri demonstratsioon aga tekitas vastakaid küsimusi. Tore, kui arendustööga tegeldakse, aga ilmselt on vara laialdaseks kasutamiseks soovitada uue põlvkonna e-õppekeskkonda. Selles “ökosüsteemi” tüüpi keskkonnas rakenduvad teenused on ebaühtlaselt arenenud ega paku piisavat turvalisust õppijale ega õpetajale. Õppematerjale hoitakse pilves, keerulisemate vastusfailide (valemid) koostamiseks tuleb ise leida sobiv vabavara jne. Tehnilised lisaprobleemid sunnivad tegelema tehniliste lahenduste otsimisega ning vähendavad õppimise efektiivsust. Töötoas jäi kõlama, et esialgu arendatakse Dipplert kui uurimis- ja arendusprojekti. Samas kutsuti innovatiivseid õpetajaid uue keskkonna koolitustele.”

↑ Tallinna Ülikooli doktorant Kairit Tammets rääkimas õppimise ja teadusloome mudelist õpetaja professionaalses arengus.

↑ Auhinnalaud. Konverentsi vastuvõtul anti e-kursuse kvaliteedimärk 27 kursuse autoritele.

← “Seekordse konverentsi plenaarettekannetest jäid minu jaoks kõlama Eesti esinejad: Mart Laanpere tegi eelkonverentsil isiklikust kogemusest emotsionaalse tagasisaate IKT rakendamise ja arengu aastakümnetele; Kristjan Port visandas infoajastu hariduse, lähtudes inimese uurimisel tehtud edusammudest; Taavi Kotka kinnitas õpetajatele ja õppejõududele, et Eesti kool õpetab hästi ja muutmist muutmise pärast ei tohi teha. E-õppe konverentside “variõppekava” on kohtumised ammuste tuttavatega, kõige vahetumad kogemused saab just nii teada. Töötubades vaadatakse üle tuntud tegijate uued ideed ning saadakse teada uutest võimalustest e-õppe tegelikkuses. Sedapuhku sai näiteks Kaido Kikkase juhatusel teha muinasjuttu, paigaldada oma arvutisse Estobuntu, heita pilk Tallinna Ülikooli uuele e-õppekeskkonnale või kontrollida oma arvutikasutuse ergonoomilisust. Hea on, et töötubades ei ole arvutite kasutamine ära keelatud – enesekindel õppejõud elab üle, et kuulaja vahepeal paralleelses töötoas toimuvat kiikab või oma arvamusest kogu maailmale säutsub,” räägustab eKooli projektijuht Ene Lindemann.

↑ Vastuvõtt lõppes kohvi ja koogiga, et e-õppes nii harva ette tulevat küünarnukitunnet oleks hea nautida.

Sissejuhatus

10-15 minutit

e-Õppe Arenduskeskuse roll ja tegevused haridusasutustes.

I Koolitused

30 minutit

E-õppe koolitusprogramm sh sisekoolitused. Haridustehnoloogilised pädevused ja nende kaardistamine koolituste ja pädevuste veebis.

II Elektroonilised õppematerjalid

30 minutit

Üldpõhimõtted õppematerjalide loomisel. Autoriõigus ja õppematerjalide litsentseerimine (Creative Commons). Võimalused õppematerjalide jagamiseks ja kasutamiseks.

III Kvaliteet

30 minutit

Kvaliteetse e-kursuse loomise põhimõtted. E-kursuse kvaliteedimärgi taotlemine oma kursusele.

IV Õpikeskkonnad

30 minutit

Õpikeskkondade kasutamise ideoloogia. Avatud ja suletud õpikeskkonnad, Moodle'i näide.

V Õppimine ja õpetamine digiajastul

45 minutit (loeng ja diskussioon)

Erinevad eksperdid jagavad kogemusi digiajastu põhimõtete rakendamisest õppetöös.

Vajaduse korral lisaks praktikumid

Lisainfo ja infotunni tellimine:

Triin Pajur

e-Õppe Arenduskeskuse
koolituse projektijuht
triin.pajur@eitsa.ee
www.e-ope.ee

Illustratsioonid: Eerik Kändler

Digiajastu infotund haridusasutustele

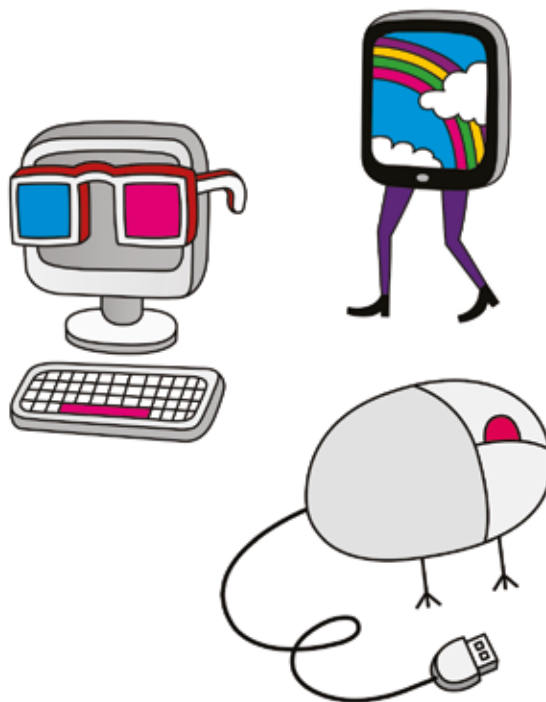
Eesti Infotehnoloogia Sihtasutuse e-Õppe Arenduskeskus pakub kõigile haridusasutustele võimalust tellida endale digiajastu infotund. Infotunni programmist saab iga haridusasutus vastavalt oma soovidele välja valida teemaplokid, mis kõige enam huvitavad.

Mida võidab haridusasutus?

- ⇒ Uue põlvkonna vajadustele vastav õppeprotsess
- ⇒ Digiajastule vastavad kvaliteetsed õppematerjalid
- ⇒ Innovaatiliste õpetajate kogukonna loomine

Aitame haridusasutustel digiajastu uksest sisse astuda!

 Eesti
Infotehnoloogia
Sihtasutus
The Estonian Information Technology Foundation

Järgmine e-õppe uudiskiri ilmub 17. september 2012

 Eesti
Infotehnoloogia
Sihtasutus
The Estonian Information Technology Foundation

 B e S T
e-õppe programm

 VANKeR
Kooli arenduskeskus

 tiigriülikool
Programm IKT toetuseks kõrghariduses

E-õppe uudiskirjale kohaldatav
järgmist Creative Commonsi Eesti
litsentsi (versioon 3.0): Autorile viitamine.

E-õppe uudiskirja kolleegium Ene Koitla • Eneli Sutt • Jüri Lössenko • Kerli Kusnets • Marit D. Telk • Marko Puusaar • Marju Piir • Ragnar Ōun • Triin Pajur • Vaiko Mäe
Keeletoimetaja Elen Luht • **Küljendus** www.loremipsum.ee • Uudiskirja kolleegium tänab kõiki abiliselt tehtud tööd eest! • uudiskiri@eitsa.ee • <http://uudiskiri.e-ope.ee>